

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2009. MÁJUS 8.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

5.

ÁLLAM AZ ÁLOMBAN

A köz-sajtóban és a szakmai lapokban egyaránt tovább zajlik „az iskolák ismételt államosításáról” a vita, amelyet az oktatási és kulturális miniszter kora tavaszi bejelentése indított el. A szakszervezetek, a szülői és a diákszervezetek ez ügyben kinyilvánított egyetértése további indukciót adott az ezzel ellentétes véleményeknek. Alapvető kérdés persze az, hogy az átalakult kormány újabb válságkezelő programja milyen mozgásteret biztosít ennek a szándéknak, hiszen ez plusz központi költségvetési forrásokat igényelne. Talán nem véletlen, hogy az előzetes jelzés ellenére április végéig nem született meg az eddigi tárgyalások tapasztalatait is magában foglaló írásos anyag az állami fenntartású iskolák létrehozásáról.

A témakörben igen tanulságos konzultáció zajlott az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal rendkívüli ülésén is, amelyen *Varga Júlia* közigazdász és *Horn György*, az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének elnöke vitaindítójában elmarasztalták a minisztérium koncepcióját és a szakszervezetek álláspontját. A jelenlévők többsége is amellet kardoskodott, hogy „stigma lenne az állami iskola”. A sajtóban pedig olyan hírek jelentek meg, hogy a kerekasztal elutasította az állami iskoláról szóló elképzelést. Pedig a kerekasztal tagjainak alig fele volt jelen, ezáltal nem is született döntés. A vitában hiába soroltam a magyar közoktatás mindennapi gondjait, különösen a hátrányos helyzetű térségek sokasodó problémáit. Hiába mutattam be konkrét példákat az ellehetetlenülő iskolákról Győr megyétől Borsod megyéig, egyedül maradtam. Azzal a konklúzióval, hogy vitapartnereim nem ismerik igazán közoktatásunk valós állapotát, csak messziről dereng valami a problémákról. Ők fontosabbnak tartják a pedagógusok közalkalmazotti státusának, bérrendszerének megszüntetését, munkaszerződéssel való alkalmazását, mint az iskolák helyzetének érdemi javítását.

Az oktatási tárca koncepciója, a tárgyalások útján létrejövő önkormányzati-állami fenntartó-csere csupán egy kis lépés a gondok enyhítésére. Alapvető és érdemi változásokat a közoktatási intézmények fenntartásában, finanszírozásában, irányításában csak a közigazgatás, az önkormányzati rendszer átfogó reformjával együtt lehet végrehajtani. A magyar közigazgatási rendszer elmúlt két évtizede ugyanis mindenki számára (aki valóban nyitott szemmel jár) jól érzékelhetővé tette a strukturális és működési zavarokat. Az érdemi válaszok, a szükséges lépések viszont hosszú ideje húzódnak. A kétharmados parlamenti döntések igénye miatt egyre kevésbé látszik a megoldás. Az olyan felemás jogszabályok, mint a többcélú kistérségi társulásról szóló törvény, nem hoznak valódi eredményt. Ahol a társulás csak pénzügyi ösztönzőkön és szimpátián áll vagy bukik, ott nem lehet igazán hatékonyan működő közigazgatás, magas színvonalú közös intézményfenntartás. Erre ugyan néhány jó példát is találunk, de a legtöbb helyen nem ésszerű területi, hanem szimpátia vagy egyéb szempontok alapján jönnek létre a társulások. Jó magyar szokás szerint a szomszédra haragszom, ezért inkább távolabbi településekkel társulok. Miközben a több mint kétezer nevelési-oktatási intézményt fenntartó önkormányzat többségének elemi érdeke lenne az átfogó kistérségi társulás, az intézményfejlesztés, az európai uniós pénzek ésszerű és nem elaprózott felhasználása.

Az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal Zöld könyvében összefoglalt javaslatok közül nem véletlenül emelem ki azt, amely szerint az iskolák közötti jelentős különbségek enyhítésére tartósan csak az önkormányzati rendszer és feladat-ellátási kötelezettségek alapvető átalakításával van lehetőség. Ennek részeként a közoktatási feladat-ellátási kötelezettség kerüljön át települési önkormányzati szintről kistérségi szintre. Itt széles hatáskörrel rendelkező oktatási „tankerületeket” kell létrehozni. A kistérségek jóvedelemtermelő képességében mutatkozó különbségeket inkább ki lehetne egyenlíteni a nagyobb önkormányzati egységek szintjén. A kistérségi iskolafenntartás ugyanakkor megőrizheti a decentralizált rendszerek előnyeit, figyelembe veheti a felhasználók igényeit és a helyi különbségeket is. (Idősebb kollégáink még jól emlékezhetnek a volt járási oktatásirányítás pozitív tapasztalataira.) A kerekasztal javaslata azt is tartalmazza, hogy a kistérségi oktatási tankerületek rendelkezzenek önálló gazdálkodási jogosítvánnyal, saját költségvetési és vagyongazdálkodási jogosítvány birtokában hozzanak kistérségi szintű oktatáspolitikai és finanszírozási döntéseket a helyi, a központi és az uniós költségvetési források felhasználására.

A kerekasztal sok vitatható javaslata között ez ésszerűnek és előremutatónak látszik. Nagy kérdés, hogy lesz-e belőle valami. Átalakulhat-e végre a hazai közigazgatási és intézményfenntartási rendszer úgy, hogy hatékonyabban, magasabb színvonalon működjék?

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- **A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI**
- **EGYEZTETÉSEK A KORMÁNY VÁLSÁGKEZELŐ PROGRAMJÁRÓL**
- **A NYUGDÍJASOK ELVÁRÁSAI**
- **A PSZ TEVÉKENYSÉGÉRŐL**
- **CSALÁD, GYERMEK-NEVELÉS**
- **HAZAI MOZAIK**
- **ÚJ ELISMERÉS PEDAGÓGUSOKNAK**
- **ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉGEK**
- **ANYÁK NAPJA – GYERMEK-NAP**
- **SZAKSZERVEZETI TUNTE-TŐK PETÍCIÓJA A KORMÁNYHOZ**
- **PL-ÚTMUTATÓ:**
  - **Prémium, jutalom;**
  - **Mi mennyi 2009-ben?;**
  - **A munkavédelem erősítése az oktatásban**

Németországból érkezett adomány a pedagógusotthon javára

A máriaremetei pedagógusotthon rendkívüli segítségben részesült. A Németországban működő *Csilla von Boeselager Stiftung Osteuropa Hilfe* nevű lapítvány *dr. Elisabeth Fessl de Alemany* alelnök irányításával nagy szeretettel állított össze olyan segélyszállítmányt gyógyászati eszközökből, amely az otthon ápolásra-gondozásra szoruló lakóinak életét, illetve az őket ellátó gondozónők munkáját nagymértékben megkönnyíti. Így jutott az intézmény 14 darab nagy értékű hidraulikus betegágyhoz, amely szobakörnyezetbe jól illeszthető, külsőleg tetszetős, mégis minden lehetőség bele van építve a korszerű betegellátáshoz és a kényelem biztosításához. Az ágyak éjjeliszekrényvel, matracal érkeztek. Kapott az otthon továbbá betegemelőt, kerekesszékeket, betegfürdőt székeket, valamint 6 darab televíziókészüléket és egy orgonát. A szép hangú hangszer különösen nagy sikert aratott, az itt lakók nagy lelkesedéssel azonnal ki is próbálták.

Köszönjük az alapítványnak és Elisabeth asszonynak az otthon lakóiért tett önzetlen segítségét!

A Nemzeti Filharmonikusok következő évadjáról

A Nemzeti Filharmonikus Zenekart és Énekkart is súlyosan érintő gazdasági válság ellenére megpróbálták a következő évadra olyan koncertkinálattal összeállítani, amely talán még az eddigieknél is izgalmasabb és vonzóbb. Ezúttal is két nagyzenekari bérletet ajánlanak a zeneszerető közönség figyelmébe.

A *Hangszer és pálcá* (Ferencsik-bérlet) jórészt olyan hangversenyekből áll, melyeknek karmestere egyúttal hangszeres szólistaként is pódiumra lép. A sort október 5-én a főzeneigazgató *Kocsis Zoltán* nyitja, aki Mozart K. 414-es A-dúr zongoraversenyét hangszerre mellől dirigálja. Október végén az Izraelben született *Ariel Zuckermann* Mozart-estet vezényel, melyen a G-dúr fuvolaverseny szólistája is ő lesz. Decemberben a világszerte igen magasan jegyzett német hegedűművész, *Thomas Zehetmair* áll a Nemzeti Filharmonikus Zenekar élére, hogy megszólaltassa Brahms D-dúr hegedűversenyét. Február végén és március elején két koncerten is vendég lesz egy másik nagyszerű német muzsikusi, *Jörg Widmann*, aki az első esten Mozart A-dúr klarinétversenyét játssza Kocsis Zoltán vezényletével, a másodikon pedig saját műveit dirigálja. Május végén a nemzetközi hírű osztrák cellista és karmester, *Heinrich Schiff* lép fel ebben a különleges bérleti sorozatban.

Az *Ének és szimfónia* (Klemperer-bérlet) című sorozat valamennyi koncertjén szerepel énekelt mű vagy szimfónia, vagy akár mindkettő. A szeptember 25-i évadnyitó hangversenyen rögtön két D-dúr szimfónia – Haydn-tól, illetve Schuberttől – és Bartók egyetlen operája, A kékszakállú herceg vára. Az est karmestere Kocsis Zoltán – a bérlet hangversenyeinek többségét ő dirigálja. Október 9-én *Farkas Ferenc* ötven évvel ezelőtt írott Cantus Pannonicus oratóriumával kezdődik a koncert, egyfajta tisztelegsként a csaknem napra pontosan kilenc éve, 2000. október 10-én 94 éves korában elhunyt zeneszerző és zenepedagógus emléke előtt.

Kocsis Zoltán és *Ránki Dezső* közös fellépése mindig ünnepszámba megy: november 12-én egyebek közt a 200. éve elhunyt Haydn D-dúr zongoraversenyében láthatjuk-hallhatjuk őket együtt. Januárban Schönberg Mózes és Áron című operáját tűzik műsorra. Ez a koncertszerű előadás igazi csemegének ígérkezik. Áprilisban a nagyszerű basszista, *Polgár László* lép fel a zenekarral. Május 16-án *Antal Mátyas* vezényli az NFZ-t és a Nemzeti Énekkart – a rendkívül izgalmas program egyik különlegessége a francia *Vincent d'Indy* Hunyadi Jánosnak emléket állító szimfóniája. A 2009–10-es évad második felében indul a Zenés vizeken című gyerekbérlet: programját jórészt „vizes és viharos” zenékből állították össze. A műsorvezető szerepét most is a remek humoráról is ismert zenetörténész, *Kovács Sándor* tölti be.

Az NFZ évtizedek óta a vidéken leggyakrabban koncertező fővárosi szimfonikus zenekar, ezúttal az ország nyolc városában lép fel tértérmentesen. Az énekkar több mint húsz alkalommal vendégszerepel országsszerte. Mindkét együttes több külföldi meghívást is kapott: Szlovákiába, Francia-, Cseh- és Németországba.

További információk: www.filharmonikusok.hu.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Főltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan olvassa el és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabályokat ismertető anyagainkat – amelyek a zöld PL-útmutatóban kapnak helyet – pedig tanácsos a PSZ-tisztségviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni.* Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 4 100 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelőlevelük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változtatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 90 000 forint, féloldal 45 000, negyedoldal 22 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 45 forint. Minden egyes díjtételt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

A Politikatörténeti Intézet a történelemtanításért

Ebben az évben hat diákcsoportot fogad a Politikatörténeti Intézet. A tanulók láthatják a volt Kúria gyönyörűen felújított épületében (a Parlamenttel szemben) található levéltár, könyvtár anyagát, a restauráló műhely munkáját, vagy akár bevezetik őket a forráselemzés tudományába.

A levéltár figyelmébe kiterjed a legújabb kori magyar történelem egészére, ezen belül pedig a magyar baloldal és a szakszervezetek csaknem teljes anyaga itt található. Igyekeznek felkutatni, összegyűjteni és megőrizni a jelenkor, különös tekintettel a **rendszer**váltás történetének a magániratok körébe tartozó maradandó értékű forrásait.

A **könyvtárban** Magyarország új- és legújabb kori történetének teljes szakirodalmával, az új- és legújabb kori egyetemes történet minden magyar nyelvű önálló kiadványával, folyóirat-gyűjteménnyel, valamint a Magyarországon működő pártok és politikai szervezetek kiadványaival várják a látogatókat. Szívesen vállalják azt is, hogy egy-egy ünnepséghez, jeles évfordulóhoz kapcsolódóan történész kollégáik **néhány intézményben előadást tartanak** saját szakterületük témájában.

Az intézet **nyilvános rendezvényeiről** a www.polhist.hu honlapon tájékozódhatnak az érdeklődők. Az igényeket a kapcsolatfelvételek sorrendjében teljesítik.

További információ: Politikatörténeti Alapítvány, Tel.: 311-5659, fax: 301-4922; 1054 Bp., Alkotmány u. 2. Internet: www.polhist.hu; www.1968ev.hu. – *Kassai Éva* marketingigazgató, tel.: 06-30-516-2378.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Árok Antal**

Szerkesztő: **dr. Dalos Gábor**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464
Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig
Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu
Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4 100,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A PSZ Elnöksége 2009. május 4-i ülésén döntött a pedagógusnapra Eötvös József-emlékérem és -emlékplakett kitüntetésekről. Foglalkozott az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC) által május 16-ára, Prágába szervezett tüntetés szervezési és finanszírozási kérdéseivel. Határozott arról, hogy mind az elnökség, mind az OV tíz napirendre a Pedagógusok Lapja értékelésének, fejlesztésének kérdését. Jóváhagyta a Prima Primissima Díjra felterjesztett pedagógusok személyét, a május 25-ére tervezett OV-ülés napirendjét. Tájékoztatót hallgatott meg a visegrádi országok pedagógus-szakszervezeteinek találkozójáról.

A visegrádi országok oktatási szakszervezeteinek április 26-28-i krakkói találkozója a PSZ-t *Galló Istvánné* elnök és *dr. Horváth Péter* igazgató-titkár képviselte. Meghívottként német és bolgár szakszervezeti vezetők is eljöttek. A delegáció részt vett a lengyel pedagógus-szakszervezet (ZNP) által az idén 24. alkalommal szervezett ausztrali békemeneten. Több ezer pedagógus és diák volt jelen szakszervezeti és iskolai zászlókkal a hagyományos eseményen. Delegációnk az emléktáblánál virágot és méceset helyezett el.

A szakszervezeti vezetők a program szerint meghallgatták a Friedrich Ebert Alapítvány és a német pedagógus-szakszervezet vezetőjének értékelését a kelet-európai pedagógus-szakszervezetek helyzetéről, a pedagógusképzőkben megkezdődő tagtoborzás eredményeiről és kudarcairól. A ZNP Sziléziai Szervezetének Ifjúsági Tagozata munkáját ismertette a tagozat vezetője. A szlovák, a cseh, a bolgár és a magyar gyakorlatot is megismerhették a résztvevők.

Az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) 2009. április 24-ei ülésén a kormány válságkezelő programjáról és az adó- és járulékrendszer átalakításáról tárgyaltak. *Bajnai Gordon* miniszterelnök és *Oszkó Péter* pénzügyminiszter ismertette a kormányzati terveket.

A munkavállalói oldal nevében az oldal szövivőjeként *Pataky Péter*, az MSZOSZ elnöke érdemi és alapos vitát szorgalmazott a csomaggal kapcsolatban. Kifogásolta, hogy **a legalacsonyabb munkajövedelemmel rendelkező több mint egymillió munkavállaló helyzete várhatóan tovább fog romlani**. Ezért javasolta a 18 százalékos kedvezményes áfakulcs kiterjesztését más termékkörökre, így a háztartási energiára is.

Borsik János, az Autonóm Szakszervezetek Szövetségének elnökének hozzátette: mindenképpen átfogó tárgyalásokat kívánnak folytatni a munkát érintő jogszabályi változásokról.

Palkovics Imre, a Munkástanácsok elnöke szerint a differenciálatlan adó- és járulékcsoportok nem a növekedést szolgálja, ezért inkább **házaik kis- és középvállalkozások célzottabb támogatását kérte**. Családottségének adott hangot, hogy a kormányzati csomagban a Reformszövetség javaslatai köszönnek vissza.

Varga László, a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának elnöke kiemelte, hogy szükséges egy stratégiai alapkoncepció felállítását, de ez eddig még nem történt meg. A most létrehozott javaslatcsomagban nincs meg az a felek közötti konszenzus, amelyre később a jogalkotást lehetne építeni. Jelen állapotban a munkavállalók szempontjából a válságkeze-

lést legalább olyan riasztónak nevezte, mint a gazdaság esetleges összeomlását.

Meglátása szerint a közsféra szempontjából a csomag elviselhetetlen és igazságtalan, és **nem mondja meg: mekkora az az átmeneti idő, amíg elvárható megértést és türelmet kér a közszolgáktól a kormány**. Hiszen a konvergenciaprogram elfogadása óta az éppen regnáló kormány már harmadszor akarja felrúgni a közszolgálati szakszervezetekkel kötött megállapodást.

Bár a program deklarálta elsődleges célja a munkahelyek megőrzése, mindez a közsférában csak további elbocsátásokhoz vezet – a folyamat jelei már látszanak egyes önkormányzatoknál. Emiatt a közszolgálatok nem fogják tudni ellátni a funkcióikat, **ennek számos megnyilvánulása – különösen az egészségügy területén – már tapasztalható**.

Ezért Varga László további egyeztetéseket javasolt annak érdekében, hogy kialakuljon „a még elviselhető mértéke” a megszorításoknak.

Kónya Péter a Liga nevében rámutatott arra, hogy **az a közsféra, amellyel végre akarják hajtani a csomagot, már az elején nem bízik az új kormányban**. Szükségesnek nevezte továbbá a feketegazdaság és az állami korrupció elleni hatékonyabb fellépést.

A munkavállalói oldal a 18 százalékos kedvezményes áfakulcs körének kiterjesztését javasolta a háztartási energiára, mivel véleményük szerint ezzel jelentősen lehetne csökkenteni a családok amúgy is nagy terheit.

A táppénz új szabályozását az indoklással együtt elfogadhatatlannak és tisztességtelennek tartják. A visszaéléseket büntetéssel kellene szankcionálni, nem pedig a táppénz összegének a csökkentésével, amely nehéz helyzetbe hozhatja a megbetegedő munkavállalókat és családjukat. **Ezért a módosítás kivételét javasolták a csomagból**.

A célhoz kötött járulékcsoportok csökkentési ötletükhöz pedig a továbbra is ragaszkodnak.

A kormány visontválaszában Bajnai Gordon elmondta: úgy látja, hogy az alapvető célokban nincs vita: szükséges a foglalkoztatás bővítése, szélesíteni kell az adófizetők körét, csökkenteni kell az adókat (bár a hangsúlyokat ki-ki máshová tette), szükséges a hazánk iránti bizalom újjáépítése, később vissza lehet adni a most elvett juttatások egy részét, folytatni és fokozni kell a korrupció elleni harcot, további tárgyalásokkal és konszenzussal meg kell keresni a még elviselhető szintjét a megszorításoknak.

Oszkó Péter pénzügyminiszter is ígéretet tett arra, hogy a konkrét tervezetek kidolgozásánál figyelembe fogják venni az elhangzottakat.

Kiss Péter, a társadalompolitika összehangolásáért felelős tárca nélküli miniszter szerint a teherelosztás vonatkozásában meg lehet majd találni az optimális arányokat a tárgyalásokon. Külön kiemelte, hogy **a közsféra tekintetében készek a speciális tárgyalásokra is**. Az étkezési jegyek megadóztatásáról pedig szintén további tárgyalásokat fognak folytatni.

KÖZLEMÉNY

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetősége a kormány válságkezelő programjának néhány elemét különösen fájdalmas, a közsféra munkavállalóit és a nyugdíjasokat nagy áldozatvállalásra kényszerítő tervnek ítéli meg.

Ezért azt követeli a kormánytól, hogy a szükséges megszorítások a szakszervezetek kifogásainak figyelembevételével véglegesedjenek, igyekezve az elkerülhetetlen intézkedéseket igazságosabbá és a társadalom számára még elviselhetővé alakítani.

Az intézkedés-tervezet elleni tiltakozásul azonban a Pedagógusok Szakszervezete most nem kíván a legkeményebb nyomásgyakorlás eszközével élni, ezért nem csatlakozik a LIGA-PDSZ 2009. május 8-ára meghirdetett általános munkabeszüntetéshez.

A középiskolákban ezen a napon tartják német nyelvből az írásbeli érettségit, s bár ez a közoktatás dolgozóinak csak egy részét érinti az érettségizető intézményekben, mégis úgy ítéljük meg: csak akkor szabad egy ilyen akciót meghirdetni, ha benne a részvétel lehetősége mindenki számára egyformán adva van. Az érettségi időpontjában meghirdetett sztrájkot nem támogatjuk, mert bár tudjuk, hogy a sztrájk szándékos károkozás, de a PSZ filozófiájával nem egyeztethető össze, hogy ezt a kárt azoknak a tanulóknak okozzuk, akikért vagyunk, hiszen ennek az akciónak vesztesei a gyerekek lennének.

Pedagógus hitvallásunk, a gyerekekért érzett felelősségünk miatt a Pedagógusok Szakszervezete minden formájában elhatárolódik ettől az akciótól, és erre kéri tagságát, a közoktatás valamennyi dolgozóját is.

Budapest, 2009. április 29.

a Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetősége

TAGOZATRÓL TAGOZATRA

A **PSZ Gyermekvédelmi Tagozatának Intézőbizottsága** lassan elkészül azzal a felmérő munkával, amely a gyermekvédelem területén működő intézményeket (gyermekotthonokat, lakásotthonokat) és nevelőszülői hálózatot veszi számba azzal a céllal, hogy ismételten létrejöhessen az itt dolgozó kollégák szakmai és munkavállalói érdekeit megjelenítő tagozat.

Az intézőbizottság legutóbbi ülésén, április 7-én számos probléma vetődött fel, ami nemcsak a szervezést teszi nehezzé, hanem a tevékenységi terület bonyolultságát is felszínre hozta. Az alapgonddal a kettős minisztériumi felügyelet, ebből következően bizonyos átfedések és jogszabályi tisztázatlanságok adódnak.

A bizottság úgy határozott, hogy a mindennapi munka közben gyakran azonos nehézségekkel küzdő szakterület munkatársaival, a gyógy-pedagógusokkal közös tanácskozást tartanak.

Az országos értekezlet tervezett időpontja június 3. Az elképzelés szerint az SZMM főosztályvezetője, *dr. Katonáné dr. Per Erika* a tanuló és a pedagógus helyzete a gyermekvédelmi intézményrendszerben címmel tart előadást, *Metzger Balázs*, a III. sz. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vezetője pedig az SNI-s gyermekek ellátásáról.

Galba Mariann IB-tag, Miskolc

A **PSZ Felnőtt- és Szakképzési Tagozata** 2009. április 29-én tartotta ülését.

Az első előadó *Mátyus Mihály* főosztályvezető volt a Szociális és Munkaügyi Minisztériumból. Tájékoztatt bennünket, hogy az iskola-rendszerű szakképzésben keresletvezérelt képzésre, koordinált és hatékony intézményrendszerre, a gyakorlati képzés további erősítésére és a gazdaság igényének megfelelő tudásra van szükség az elkövetkezendő időszakban. A szakképzés és a felnőttképzés területén egyaránt fontosnak tartja az EU-konform szabályokat, a munkaerőpiacon hasznosítható képzéseket, az állami támogatások felhasználását. Szintén lényeges a két képzési terület összehangolásának erősítése.

Tájékoztatót kaptunk, hogy jelenleg 72 regisztrált TISZK működik az országban. Ebben a rendszerben 304 ezer tanuló tanul. Az elkövetkező időszakban még 40-50 TISZK létrehozását tervezik.

Az új OKJ folyamatos karbantartása nagy feladat. A szakképzésért a minisztérium helyett a miniszter lesz a felelős. A FEOR-számok teljes körű megadása folyamatos. A modulrendszerű képzéshez elkészültek az új dokumentumok: a bizonyítvány, törzslap, amely megnövekedett méretű a modulnevek beírása céljából. A pályakövetési rendszer előkészítés alatt van, 2009. szeptember 1-jétől vezetnek be. A szakképzésben dolgozó tanműhelyi oktatók elismerésére a Szociális és Munkaügyi Minisztérium „**Orel Géza-díjat**” alapított.

2009. szeptember 1-jétől a szakképzésben részt vevő tanulók – eredménytől függően – ösztöndíjban részesülhetnek. Húsz szakmában tervezik a bevezetését. Körülbelül a 4,5-ös átlag akár 30 ezer forintos összeget

is elérhet a mindenkori költségvetés függvényében. Tervben van a szakiskolai képzés esetében a 14 éves kortól effektív szakképzés megvalósítása. A 31-33-as számmal kezdődő szakok esetében – 38 szakmáról van szó – valósulhatna meg ez az elképzelés.

Tatai-Tóth András országgyűlési képviselő az elhangzottakat támogatná úgy, hogy az iskolákat nem hagyva magukra vezetnék be a változtatásokat. A hatályos törvény 17 éves korra valósítaná meg a szakma megszerzését. Fontos itt megjegyeznünk, hogy a szakma megszerzésével teljesül a tankötelezettség. Arra a tanulóra, aki 17 éves korára szakmát szerzett, már nem vonatkozik a 18 éves tankötelezettség. Gond, hogy a jelenleg 23 éves korig történő középfokú képzés gazdasági szempontból nem fedi azt a másik megállapítást, hogy családi pótlék csak 20 éves korig adandó. A feladat, hogy a képzés 20 éves korig befejeződjék. A felnőttképzés esetében megszüntetik a Szakmai Tanácsadó Testületeket és szigorítják az ellenőrzéseket. Értelmes, érdekes, fontos eszmecsere történt ezen a tanácskozáson, amely megkönnyítheti, jobbá teheti a képzést.

A **PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya** április 8-i tanácskozásán megállapította: a nyugdíjasok életének egén sajnos vészjelzően sötét fellegek gyülekeznek, köszönhetően a világgazdasági válságnak s hazánk különösen nehéz helyzetének. Ennek tudatában a választmány tagjai nagy érdeklődéssel várták a meghívóban jelzett tájékoztató előadásokat.

Az első témában *Szabó Zsuzsa* alelnök ismertette a kialakult helyzetet és a PSZ álláspontját. Beszélt a kormánnyal folytatott hosszadalmas egyeztető tárgyalásokról a 13. havi bér megmentése és a megszorító intézkedések mérséklése érdekében. Feszült figyelem kísérte *Matlák József*nek, az MSZOSZ Nyugdíjas Szövetsége közgazdasági szakértőjének az előadását. A nyugdíjas szövetség szerint a válságkezelés terheit az egész társadalomnak közösen kellene viselnie, az igazságosság elvének megfelelően. A nyugdíjasokat sújtó megszorító intézkedések tervei el-mentmondanak ennek az elvnek, mert túlzott mértékűek és szakmailag is kifogásolhatóak.

A nyugdíjak reálértéke 2009-ben a 13. havi nyugdíj korlátozásával, az áfa és a jövedéki adó tervezett növekedésével, a nyugdíjkorrekciós emelések szeptemberre halasztásával várhatóan 4-4,5%-kal csökken. Ha nem kerül sor a 13. havi nyugdíj második felének kifizetésére, ez további 3%-kal apasztja a reálértéket. Összesen ebben az évben 7-7,5%-kal!!! 2010-ben a reálérték tovább zsugorodna 2,5%-kal, ha nem építik be a nyugdíjakba a 13. havi nyugdíjat. Ez két év alatt 10%-os nyugdíjcsökkenést jelentene! A magyar nyugdíjasok számára ez elfogadhatatlan! A nyugdíjas érdekképviseleti szervezetek tiltakoznak ez ellen, és minden eszközzel el akarják érni, hogy a döntéshozók vizsgálják felül a tervezett intézkedéseket!

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya egyetértett a tiltakozással, és állásfoglalást fogadott el, amelyet az alábbiakban közlünk.

Rágyanszky Györgyné, az ONYV titkára

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának nyilatkozata a válságkezelő programról

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya nevében egykori diákjainkat kívánjuk megszólítani a sorsunkat érzékenyen érintő intézkedési tervezetük hallatán. Akkori közös munkálkodásainkban mindig a jobbra, a nemesebbre törekedtünk, hittük, hogy a későbbiekben ez valamennyiünk javát, boldogulását fogja szolgálni. Nagyon sok kérdésre tudnánk most is megfelelő irányba mutató választ adni, ha lenne hajlandóság a párbeszédre. Tisztában vagyunk az ország jelenlegi helyzetével, olvassuk, halljuk, érezzük egyre romló gazdasági valóságunkat.

Tudjuk, hogy nem a mi munkánk okozta ezt a kritikus helyzetet. Éppen ezért:

- Elvárjuk, hogy a kormány a „közteherviselésbe” fokozottabban vonja be a helyzetet előidéző korábbi szereplőket, a rendszerváltás nyerteseit. Megfelelő arányban „részesedjenek”, vegyék ki részüket a visszafizetésben is!
- Elfogadjuk, hogy a nyugdíjrendszer változtatásra, megújulásra szorul, de vegyék figyelembe, hogy a még élő nyugdíjasaink megélhetése kerül veszélybe az újabb megszorításokkal.
- Elfogadhatatlannak tartunk minden intézkedést, amely a jelenleg is nehéz anyagi helyzetünket tovább rontaná.
- Ragaszkodunk a már kivívott, megérdemelt juttatásainkhoz. Az utazási kedvezmények megtartásához, a 13. havi nyugdíj megmaradásához.
- Követeljük és elvárjuk, hogy az általunk felnevelt nemzedék teremtse meg annak a feltételeit, hogy dolgozó éveink után ne csorbuljanak lehetőségeink a nyugodt öregkorra.

Tisztában vagyunk az ország nehéz helyzetével és azzal is, hogy a válság súlyos áldozatokat kíván tőlünk. Elvárásunk a kormánytól, illetve a döntéshozóktól, hogy a közteherviselés ne csak a véltlen közszférát sújtja. Találják meg a legmegfelelőbb módot arra, hogy a nyugdíjasok érdekeit, juttatásait biztosítani tudják a jövőben is.

Budapest, 2009. április 8.

a PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya

A PSZ TEVÉKENYSÉGÉNEK MEGÍTÉLÉSE

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Pedagógiai Tanszéke és a PSZ immár egy évtizede együttműködik a közoktatásvezető-szakszervezet-vezető-képzés területén. Ebben a négy féléves, egyetemi szintű, posztgraduális képzésben részt vevő pedagógusok a közoktatásvezető-képzés anyagai mellett az érdekvédelmi-szakszervezeti ismereteket is tanulják, illetve vizsgáznak belőlük. Ezek a hallgatók a diplomamunkájuk elkészítéskor gyakran választanak szakszervezeti jellegű témakört. Ezúttal egy ilyen szakdolgozatból közlünk részleteket azzal a céllal, hogy segítsük tisztségviselőink tevékenységét.

Márton János Imre: *A PSZ érdekvédelmi, közösségszervező és szolgáltató tevékenységének megítélése, a közalkalmazottak, a pedagógusok körében című diplomamunkájának néhány fejezetét mutatjuk be. A szerző a törökszentmiklósi Petőfi Sándor Általános Iskola igazgatója, 1981 óta tagja szakszervezetünknek, és 2006–2008 között folytatta és kiváló minősítéssel fejezte be tanulmányait e képzésben.*

A közösségi munka végzése

A közösség alapvető kritériuma az, hogy az egyén összes társadalmi kapcsolata megtalálható benne.

Az „igazi” közösséget rendszerint szerteágazó érdekekkel rendelkező heterogén csoportnak tekintjük, amelynek egysége a kölcsönös függőségi viszonyokból ered. Akkor jön létre, amikor a csoportok egy közös helyen, saját különböző érdekeik érvényesítése érdekében tevékenykednek.

A helyi közösség, akár közigazgatási, gazdasági vagy társadalmi egységnek tekintjük, oly módon nyilvánul meg, mint egyfajta rend, amelyben bizonyos elvárásoknak megfelel és bizonyos funkciókat végrehajt. Ha az egészen belül bizonyos egységek saját céljaik megvalósítására törekednek, ez olyan célokat, stratégiákat és szerepeket nyújthat tagjaiknak, amelyek az ésszerű, saját érdekű cselekvést szolgálják. A bizonyos feladatok ésszerű megvalósítását célzó interakció eredményei részben együttesen funkcionálisak, még akkor is, ha tervezetlenek. A közösségek tevékenységének egy része irányítás nélküli együttműködésből áll, ahol minden egység adott célokat keres és ennek következtében összekapcsolódik másokkal.

A közösségszervezés folyamatában a helyi munkahelyi közösség bátorítást és ösztönzést kap, hogy erejét felbecsülje és összefogjon, kielégítve a közösség egészségügyi, jóléti és szabadidős szükségleteit. Alapvetően szükséges a szakszervezetek katalizátorként való működése a közösségi tevékenységek megvalósítása terén. Ez magában foglalhatja a meglévő szolgáltatások hatékonyabb kihasználására buzdítást, ösztönző csoportok ösztönzését, vagy erőforrások mozgósítását a szolgáltatások javítására vagy a helyi célok megvalósítására stb.

A feladatok különféle készségeket és képességeket kívánnak meg a szakszervezeti aktivistától, egyebek közt csoportszervező, csoportvezető, politizáló, lobbizó, kommunikációs, pénzügyi készségeket, valamint nem elhanyagolható testi-lelki adottságokat, melyek segítségével maga is részesévé válik a folyamatnak, saját személyiségével hitelesítve a végzett tevékenységet.

A tevékenységhez tartozik az egy vagy több témát érintő munkahelyi szervezőmunka ösztönzése és bátorítása, a probléma természetének meghatározása, a csoportok közös erőfeszítéseinek összehangolása, a tényfeltárás, a megvalósítható célok megfogalmazása, propaganda és ismeretterjesztés, kutatás, tervezés, anyagi erőforrások felkutatása, a cél megvalósításához szükséges stratégia kidolgozása, és mint „többlet-erőforrás” mindig készen kell állnia a segítségnyújtásra, tanácsadásra.

Egy közösségi ügy számos feladat elvégzését igényelheti, amelyek rendszerint szükségessé teszik, hogy a közösségszervező különféle szerepekbe bújjon:

- 1. „A "képesse tevő" (enabler). Ez a közösségszervező klasszikus vagy hagyományos szerepe. A feladata az, hogy előmozdítsa a közösségszervezés folyamatát.
- 2. Az "alkusz" (broker). A segítségre szoruló egyéneket és csoportokat kapcsolja össze a közösségi szolgáltatásokkal.
- 3. A "szakértő" (expert). A legkülönbözőbb területeken szolgál információval és tanáccsal.
- 4. A "szociális tervező" (social planner). Összegyűjti az adott szociális problémával kapcsolatos tényeket, majd elemzi őket, hogy megállapítsa, melyek lennének a legésszerűbb megoldási formák. Kidolgoz egy programot, megkeresi az anyagi támogatás forrásait, és megpróbál egyetértést kialakítani a különböző érdekcsoportok között, a programot illetően.
- 5. Az "érdekképviselő" (advocate). Ez olyan aktív irányítói szerep, amelyben a közösségszervező vagy a kliens, vagy egy csoport érdekképviselőt látja el.

- 6. Az "aktivista" (activist). Alapvető intézményi változásokért küzd; a cél gyakran magában foglalja a hátrányos helyzetű csoport érdekében végrehajtott hatalmi vagy erőforrásbeli változásokat."

„A közösségfejlesztés olyan társadalmi folyamat, amelynek révén az emberek jobban megtanulnak együtt élni a frusztrációt keltő és a változó világ helyi aspektusaival, és valamennyire ellenőrzésük alá vonják őket.” (Biddle-Biddle, 1965.)

A közösség a saját igénye előtérbe kerülésével megoldásokat keres problémáira.

Az alulról jövő kezdeményezések pártolása azt jelenti, hogy azokkal a változásokkal kell azonosulni, amiket az emberek akarnak.

Ha úgy segítünk az embereken, hogy közben megvonjuk tőlük azt a lehetőséget, hogy cselekvően közreműködjenek saját gondjaik megoldásában, semmiben sem járulunk hozzá egyéni fejlődésükhöz, ugyanakkor a szakszervezet nem tehet önállóan lépéseket például a tagok személyes érdekében úgy, hogy a tag ne bízza volna meg. (Az ilyen segítségre általában valamely munkaügyi vitában van szüksége a szakszervezeti tagnak.)

Sok esetben előfordult már, hogy nem is egy személynek, hanem egész csoportnak volt szüksége segítségre. Csoportban sokkal hatékonyabban lehetett az érdekeket érvényesíteni. A csoport a csoporttagokat megerősíti abban, hogy képesek egyénileg is az önérvényesítésre, ha kellő segítséget kapnak a hiányzó ismeretek kiteljesítésében, illetve megfelelő szakember (jogi tanácsadó) által támogatottan kiállnak saját magukért, akár a munkáltatóval szemben.

A szakszervezet munkájának megítélése

A felmérés kérdőív alapján készült. A kérdések összeállításakor igyekeztem a munkahelyeken tapasztalható állapotokból kiindulni, tudniillik együtt dolgoznak egy munkahelyen szakszervezeti tagok nem szakszervezeti tagokkal. A közöttük lévő viszony sok esetben eléggé jónak mondható, ugyanakkor a nem szervezett dolgozók a szakszervezet mellékvízén potyautasként kerülnek a rendszerbe. A baráti viszonyok sok esetben áthidalják a közöttük lévő különbséget, arról nem is beszélve, hogy a szakszervezeti tag nyíltan vállalja álláspontját pusztán azzal, hogy tagja egy érdekvédelmi szervezetnek. A törvény szerint senki nem tudhatná, hogy az, mégis a kisebb intézményekben senki nem rejti ezt véka alá. Sok esetben tanácsot, információt, segítséget kér a nem szakszervezeti tag a tagtól az őt érdeklő problémával kapcsolatban. A szociálisan érzékeny kolléga pedig a legjobb tudásával segít. Kétszeresen is. Egyszer a szervezet működéséhez befizetett forintjaival, amiért joggal vár el szolgáltatást a szakszervezettől, másszor a kollégának ingyenesen nyújtott segítségáddal.

Kiválasztott csoportom eléggé vegyes; szakszervezeti tagok, tisztségviselők, nem szakszervezeti tagok egyaránt részt vettek a felmérésben. A kiválasztáshoz segítséget nyújtottak az egyetem által szervezett közoktatásvezető-képzés konzultációi, mivel a felmérésben részt vevők közülük kerültek ki az ország minden tájáról. Szerettem volna objektív képet kapni a dolgozók helyzetéről, elégedettségükről.

A kiküldött 150 kérdőívből 98 érkezett vissza.

A kérdések között szerepeltettem személyes vonatkozásúakat is, így életkorra, nemre, képzettségre, lakóhelyre, a szakszervezeti tagságra vonatkozó kérdéseket, továbbá az intézményre vonatkozó adatokat kérdeztem, külön kitérve a szakszervezet által kötött kollektív szerződésre, és az abban foglaltakra, valamint a szakszervezet által nyújtott szolgáltatások valódi és elvárt színvonalára.

A visszaérkezett kérdőívek híven tükrözhetik a magyar oktatásügyi jelenlegi szervezettségét, a dolgozók véleményét a jelenlegi szakszervezeti munkáról.

A válaszadók nemek szerinti megoszlása (77% nő, 23% férfi) a magyar közoktatás elnökesedésének egyik bizonyítéka, bár sok esetben ennél sokkal rosszabb nemek szerinti aránnyal rendelkeznek az intézmények. Kedvezőtlenebb esetben egy-egy intézményben csupán egy-két férfi található a szép számú kollégánál mellett. Sajnos az iskolákban ez további problémák forrásává válhat.

Hagyományosnak mondható forma, amikor a szakszervezeti titkár az intézmény vezetőjének megkeresésével, az ő meggyőzésével erősítheti a szakszervezet pozícióját adott intézményen belül. Az intézményben előforduló gondok megoldásában remény van arra, hogy mindez eredményre vezet.

Sokat segíthet a beszerzésben, ha a szakszervezet propagálni tudja országos szinten elért eredményeit, a tagságának nyújtott kedvezményeket, és így az éppen aktuális cél eléréséhez szimpatizánsokat kereshet. A szervezeti tevékenység terén a tagság megtartása, illetve növelése érdekében olyan témák előtérbe kerülését kell szorgalmazni, amelyek a nők számára is vonzóak. A szakszervezeti tevékenységet ki lehet, ki kell egészíteni a speciális igények ellátásával is. Ez a szakszervezettől is újfajta szemléletmódot kíván meg.

A szakszervezet jelenlétére utalhat egy intézményben, hogy az rendelkezik *kollektív szerződéssel*. Nemcsak a pedagógusok, legalább annyira a technikai-üzemeltetési munkavállalók esetében is jó, ha van olyan helyi szabályozás, amely a munkahelyeken a dolgozók érdekeit szolgálja. Egy jól sikerült kollektív szerződés kellően meggyőző is lehet a szakszervezeti tagság mellett. Az általam vizsgált minta adatai igen figyelemre méltóak. A visszajelzés alapján az intézmények 89%-a rendelkezik kollektív szerződéssel. Ez az érték egy korábbi diplomamunka adataival összevetve, amely 67 %-ot állapított meg, örvendtes fejlődést mutat az utóbbi két évben. Az eltérés adódhat abból is, hogy a hivatkozott diplomamunka csak a Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatokra épített, míg jelen dolgozat nagyobb körből merített. Ha azonban a tendencia igaz, akkor mind a munkaadók, mind a munkavállalók biztosítottabbnak látják a munkabéket szabályozott körülmények között. Ezen kívül a szakszervezet erősödését is bizonyítja a kollektív szerződések számának növekedése.

Fontos, hogy a kollektív szerződés mit szabályoz juttatásként.

Ezen juttatások: étkezési hozzájárulás, munka- és formaruha-juttatás, a jutalmazás alapelvei, munkáltatói kölcsön és fizetési előleg, a munkába járás térítése, a magánnyugdíj-pénztári tagsághoz munkáltatói hozzájárulás, a képzés, továbbképzés költségeinek térítése, a minőségi keresetkiegészítés elosztásának alapelvei, a szabadság tervezése és kiadása, egyéb.

Legkevésbé a magánnyugdíj-pénztár munkáltatói hozzájárulását szabályozzák a munkahelyeken. Az intézmények költségvetésében ugyan tervezni kell a jutalmat, ám annak ilyen módon történő kifizetése nem gyakorlat, azért sem, mert az intézmények nem rendelkeznek kellő forrással.

A másik vitatható gyakorlat a *munkába járás költségeinek* átvállalása. Leginkább elterjedt a tömegközlekedés költségeinek térítése a mai közlekedési viszonyokhoz igazodva. A települések általában már jobban elérhetők autóbusszal, mint vonattal. Megjelent ezen kategóriák mellett az utazó szakemberhálózatnak, a változó munkahelyen való munkavégzésnek megfelelő gépkocsihaszárlat is, melyet térítmeneznek a munkaadók.

Az intézményi érdekegyeztetés következő kérdéses területe a kollektív szerződésben, hogy mit, mikor, mennyiért lehet elvégez(tet)ni.

Természetesen a *díjazásokról* és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységekről van szó. Azt tudjuk, hogy minden intézmény rá van szorítva a takarékoságra, ennek megfelelően igyekszik ellátni feladatait. A kollektív szerződésben rögzíthetik: mit és hogyan ismer el a fenntartó elvégzett munkaként. Ennek egy része *kötelező órában* ellátott, egy része *túlóra* (melyet igyekeznek minél kisebb arányúra visszaszorítani a fenntartók), egy része *térítés nélküli* munkavégzés (melyet lehetővé tesz a Kjt. és a munkaidőkeret alkalmazása), és csak kirívó esetként fordul elő teljesítménypótlékkal történő elismerés.

A következő kérdés a *szakszervezet direkt szolgáltatásainak igénybevételére* irányult. Ki, mikor, milyen körülmények között vette, venné igénybe.

A leggyakoribb formáira kérdeztem rá, melyeket szakszervezeti tagoknak előzőleg feltett kérdés alapján válogattam össze. Melyik az a négy szolgáltatás, amelyről a szakszervezet jut eszébe?

Ezek: jogi segítségnyújtás, kedvezményes üdülési lehetőség, kedvezményes vásárlási lehetőség, szakszervezeti képzés, egyéb kategóriák (sportverseny, beiskolázási segély, kirándulás költségeinek térítése stb.) voltak. Természetesen akadtak olyan válaszolók, akik többféle szolgáltatást is igénybe vettek.

A következő pontban mintegy összefoglaló jelleggel jelenítettem meg a szakszervezet tevékenységét, és arra kértem a válaszadókat, hogy 1-5-ig terjedő skálán *értékeljék a leggyakoribb szakszervezeti tevékenységeket*.

Ez alapján megállapítható, hogy a négyes értéket is csak megközelíteni tudta az elégedettség. Az összesített vélemény is hármas átlagot mutat, amelyet a továbbiakban átlagnak tekintek és ehhez viszonyítom, mint relatív viszonyítási alaphoz a többi értéket.

A hármas értéktől lefelé legnagyobb mértékben a szabadidős programok szervezésével *elégedetlenek* az emberek. Bármely közösség kialakulásához szükség van időre, közös célokra, közös tevékenységre. A *szabadidős tevékenységek* kötetlenek, megszervezésük éppen ezért talán nehezebb is. Rohanó világunk nem kedvez az időigényes tevékenységek megszervezésének, ugyanakkor a szakszervezet itt tudná a munkahelyen kívül megszervezni önmagát. Hozzájárulnának ehhez a tulajdonában lévő pihenésre, művelődésre alkalmas ingatlanok, melyek üzemeltetése bevételt is eredményez.

Hasonló eredményt mutat a *kapcsolatok építése* a tagok részéről a szakszervezeten keresztül egymással. Az információ szabad áramoltatásának megkönnyítése érdekében a szakszervezet megoldása a személyes kapcsolatok fejlesztése terén alapvetően jó, mégis azt kell mondanom, hogy kemény ellenfele a munkahelyi mobil telefon használatának lehetősége a közalkalmazotti flottának. A szervezett munkavállalók kedvezményei adott esetben a telefonálási szokások függvényében kissé eltérőek a többi csomagtól. Ez a kedvezmény azonban nem mindig jelent elég nagy vonzerőt, főképp akkor nem, ha hasonló kedvezményeket bármely szolgáltató nyújt ügyfeleinek.

A következő átlagon alul értékelt tevékenysége a szakszervezetnek a hagyományosnak mondható kedvezményes *üdültetés* nyújtása. Kevesen, ritkán vesznek benne részt. Sok munkavállaló még így sem engedheti meg magának a nyári pihenés ilyen módját. Az üdülési lehetőségekről való tájékozódás esetleges. Az érdeklődés inkább az olcsó szálláshelyek iránt nagy. Az üdülésre alkalmas helyek pontos megjelölésén túl a részletes tudnivalók is szükségesek az üdültetéssel kapcsolatban. Megoldásként a helyi városi, kistérségi összefogás lehetséges, melynek keretében közösen üzemeltetnek üdülőket.

A *rendezvények gyakoriságával* sem elégedettek a megkérdezettek. Valószínűnek tartom, hogy a művelődésben való részvétel, a sport, a szervezett színházlátogatások, képzések, a közösségépítés egyéb színterein az idősebb korosztály már megtapasztalta a szakszervezet jelenlétét. Sok olyan feladatot felvállaltak a funkcionáriusok, amely ezekkel szoros kapcsolatban állt. Az idősebb tagok ma ezt hiányként élik meg.

Az előbb említett közösség-szervezés az alapja a *tagtörzsnak* is. Egy szervezethez akkor jó tartozni, ha ezáltal a személy és a szervezet számára is előnyös kapcsolatot lehet kialakítani. Gyakorlat a mai mindennapokban, hogy valaki csak azért lép be a szakszervezetbe, mert problémája van. Ilyen módon a személyek problémáikat „kiszervezik”, a megoldást a szakszervezet helyettük megteszi, majd ismét csak akkor találkozik újból az adott személlyel, ha az illetőnek újabb gondja merül fel. A szervezetnek viszont addig is működnie kell. A nyújtott szolgáltatás kedvezményes, esetleg ingyenes, így a működési költségek előteremtése nincs biztosítva. A tagok szervezetben tartása a cél, hogy befizetések fedezzék a működés költségeit.

A továbbiakban a *legmagasabb értéket elért kategóriákról* is szeretnék szólni. Ezek a *tisztségviselők elérhetőségéhez, rendelkezésre állásához, segítőkétségéhez, az ügyek intézéséhez kapcsolódnak*, vagyis mindahhoz, ami a helybeni személyi feltételekhez kötődik.

Az elért eredmények alapján állíthatjuk, hogy a *szakszervezeti aktivisták megítélése* jobb az átlagnál. A szakszervezetet helyben ők képviselik. Felkészültségük, rátermettségük alapján a helyben keletkező gondok megoldásában nekik kell élen járniuk, felvállalniuk a munkavállaló helyett főleg munkajogi kérdésekben a konfrontációt a munkaadóval.

HÁZASSÁG, CSALÁD, GYERMEKNEVELÉS

„Haldoklik a hagyományos család – Mélyponton a házasságkötések száma – Hiányzik az apaminta” címmel, illetve alcímekkel a **Vasárnapi Hírek** 2009. április 26-i számában olvashattunk érdekes és sok aktuális problémát felvető cikket. A téma szorosan összefügg az óvodai-iskolai oktató-nevelőmunka mindennapi nehézségeivel, gondoljaival. Ezért, forrásként felhasználva az írást, összeállítást készítettünk, amellyel kapcsolatban bizonyára sok észrevételt tesznek majd a pedagógusok.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 25 éves korig a magyar nők 25 százaléka szül, ám csak 23 százaléka házas. Harminczéves korban 58,7 százalékuknak születik gyermeke, s 56,3 százalékuk házas. A jelenleg oka az, hogy dinamikusan nő a házasságon kívüli élveszületések száma. *Tavaly már a magyar gyermekeknek 39,5 százaléka házasságon kívül született, míg 1980-ban csak 7,1 százalékuk. Több mint ötszörös volt az emelkedés...* A mai 20–24 éves fiatalok közül majd háromszor annyian döntenek az élettársi viszony mellett (72,2 százalék), amikor az első tartós partnerkapcsolatukba belevágnak, mint ahányan a házasságot választják (27,8 százalék). Az egyszemélyes háztartásokban egyedül élő felnőttek aránya Angliában és Walesben 1970 óta 6-ról 12 százalékra nőtt, nálunk pedig 5,9 százalékról 11,8-ra. Kísérteties a hasonlóság! Az egyszülős családok aránya ott 37 év alatt a triplájára emelkedett, nálunk szerényebben, de szintén nőtt: 25 év alatt 11,2-ről 16,8 százalékra.

Angliában és Walesben 2006-ban volt a mélyponton a házasságkötések száma, *Magyarországon a történelmi minimum 2008-ban jött el: mindössze 40.100 új frigy kötött. 1980-ban még a duplája volt: 80 ezer, a '70-es években pedig meghaladta a százezret is. Elmondhatjuk: ennél kevesebb házasságot csak az I. világháború éveiben, 1915–17 között kötöttek nálunk, amikor a férfiak a fronton voltak.* S érdekes, hogy bár a britéknél és nálunk is mind kevesebben mondják ki a boldogító(?) igent, ám azok, akik megteszik, tovább maradnak együtt. Ám ettől a család még széteshet; valószínűleg csak azért maradnak tovább együtt „átlagosan”, mert többen gondolják úgy: vámak a válással, amíg a gyerekek felcseperednek.

A kutatások szerint kontinensünkön a fiataloknak 80-90 százaléka családban szeretne élni – azaz a familiának a házasság előtti időben még a számukra pozitív az üzenete. Ám a házasság intézményének már valóban meggyengült a szerepe. Ma csak az európai – és köztük a magyar – fiatalok 55-60 százaléka vallja azt, hogy a házasságot formálisan is meg kell kötni, a többiek számára elfogadható az élettársi kapcsolat. Tény az is, hogy jelenleg már az úgynevezett „multinukleáris” családtípus az uralkodó; 45-50 százalék az aránya a világnak ezen a táján. Az ilyen család az újrarázódáson alapul; egymás gyermekeit és közös gyermekeit együtt nevelik a szülők – sok problémával, afféle zűrös, nevelőszülős modell szerint. Az ilyen családok emiatt még bomlelkényebbek, mint a „válságos” hagyományos házasságon alapuló „nukleáris” családok. Ez utóbbiak részaránya 30-40 százalék közé zsugorodott.

Körülbelül 7-9 százalék az úgynevezett skandináv modell követő családok aránya, ezek egyszülősök: nő gyerekekkel, de apa nélkül. S végül lassan ekkora lesz az aránya a szingliknek is, akinek jövőképeben a karrier a fő, s nem is kívánnak családban élni, gyermeket szülni, nevelni. Mondjuk ki: ez a magyar gyakorlat is. *Sőt, lassan oda jutunk, hogy egész Európában éppen hazánkban kötnek házasságot és szünek gyermeket a „fiatalok” a legidősebb korban. A magyar nők most átlagosan 26,5, a férfiak 28,5 éves korban „adják be a derekukat”, s az első gyermeket 29-30 évesen vállalják. Ez azért baj, mert így alig-ha fog 1,3 főle emelkedni az egy családra jutó átlagos gyermekszám. Márpedig enélkül a demográfiai folyamat tendenciája nem változik meg.*

Ezekén túl is látható az okok között egy, amely nem a globalizáló világ fogyasztói és individuális hatásaival függ össze – ilyen például, hogy először egzisztenciát kell teremteni, vagy hogy erősödik a nő társadalmi, közéleti szerepe, felértékelődik a munkája, s ilyenek az életszemléleti, életviteli divatok is –, hanem az instabilitással. Korunkban ugyanis a fiatalok nem számíthatják ki előre a családjuk jövőjét. Európában másutt és nálunk is igen sűrűn változik a családpolitika; létrehoznak egy kedvezményt, s pár évvel később megszüntetik. Pedig a pártpolitikától és a kormányzati ciklusváltásoktól teljesen függetlenül tekinthetné mindenki értéknek a családot – ha lenne ez ügyben közmegegyezés. El kellene választani a szociális segélyezéstől is a családpolitikát, mert ez két különböző ügy. S ha a humán tőkét tartjuk a kitörési pontnak, akkor a családpolitikát egyenrangúnak kellene tekinteni a pénzügypolitikával.

A vizsgálatok szerint a magyar fiatalok a kontinensen ma messze a legkonzervatívabbak a tekintetben, hogy családban és átlagosan két gyermekkel képzelnék el a jövőjüket. S konzervatív a magyarok többsége – több mint a kétharmada – a hagyományos családmodell férfi és női szerepeivel kapcsolatban is; csak a társadalom egyharmada modernista, és itéli nagyon fontosnak a nők élethivatását. Ez az értékrend segítene erősen tartani a nők anyai, családi funkcióját, ha meg lenne oldva a részfoglalkoztatásuk s a szabad időbeosztást engedő otthoni távmunka. Ám az értékrend és a valóság között ott a szakadék; ha hiányzik a kiszámíthatóság, ha a család, és kiváltképp az összes gyermek 27 százalékát nevelő 120 ezer nagycsaládos szülő nem kap nagyobb társadalmi támogatást, elismerést, akkor törvényszerűen az értékrend fog „felolvadni”. Épp úgy, mint látható Európa többi részén vagy Észak-Amerikában, Ausztráliában.

Újabb veszteség, hogy a mai gyerekek neveléséből egyre inkább hiányzik az apaminta. Ennek a hatása érződik a munkánkban is. Az iskolába kerülő „problémás” gyermekek zöme ritkábban eleve egyszülős, gyakrabban pedig a konfliktusok miatt gyakorlatilag, illetve a válás miatt már formálisan is egyszülősé vált családban cseperedik. Többnyire az anya marad az egy-két gyerekkel, és küszködik egyedül vagy olykor ideiglenes partnerekkel. A gyerekek így nem látnak maguk előtt családmódot, s ez a személyiségükben torzulásokhoz vezet.

Mindetz tetézi, hogy az iskolában is egyre kevesebb a férfi. A nevelési gondok mögött tipikus ok, hogy erősödik a diákok szorongása és/vagy agresszivitása. Az agresszivitás begyűrűzik a gyerekközösségekbe. Mind nagyobb gondot okoz az együttélési szabályok, határok ismeretének hiánya és ezek betartása, betartatása. Az értékválságot jelzi, hogy a szülők – akármilyen is a család – túl vannak hajszolva, gondokat cipelnek haza, s otthon már nem akarnak újabb problémákkal szembesülni. Nincs családi hierarchia, sokszor mindent ráhagynak a gyerekekre, akiket a média nevel. A képernyőn ugyancsak sok agresszivitást látnak és sok olyasmit, ami a szorongásukat növeli, ám nem oldja fel. A családok helyett az óvodák, iskolák próbálják sziszifuszi munkával nevelni a gyerekeket.

TERMÉSZETBARÁTOK JUBILEUMI TALÁLKOZÓJA

A pedagógus természetbarátok és természetbarát egyesületek – jubileumi – 50. országos találkozásának Budapest ad otthont 2009. június 30. és július 4. között.

A Budai-hegység legszebb kirándulóhelyeit kereshetik fel azok a pedagógusok, akiknek – koruktól függetlenül – a túrázás, a természet szeretete egyet jelent az egészség megőrzésével. Óbudán, a Márton Áron Szakkollégium biztosítja a kényelmes szálláshelyet, az étkezést a Kunigunda úton. Innen „rajzanak ki” naponta a 8-12 fős csoportok, hogy bejárják az Országos Kéktúra Budai-hegységen átvezető szakaszának egy-egy részét, hogy eljussanak a Normafára, Makkosmáriára, Csillebércre. Nem maradhat ki a jánoshegyi panoráma, a Nagy-Hárs-hegy, Kis-Hárs-hegy, Hűvösvölgy gyönyörű vidéke. Élmenyt ígér a Pál-völgyi és a Szemlő-hegyi barlang sajátos világa, de fakultatív esti sétát teszünk a Várban is.

A Farkasréti temetőben tudósok, művészek sírhelyeinél emlékezünk nagyjainkra.

Az eddigi találkozó közl 30 szervezését a Pedagógusok Szakszervezete egyedül végezte, 1989 óta ezt a feladatot az Országos Szervezőbizottság irányítja, a PSZ anyagi és erkölcsi támogatását élvezve. A jubileumi találkozóra szeretettel várjuk pedagógus kollégáinkat! A részvételi díj (szállás, étkezés, belépők) 19 000 Ft. A pedagógus-szakszervezeti tagkártyájukat felmutatók háromezer forint kedvezményben részesülnek. **A találkozóval kapcsolatos tájékoztatást adunk az alábbi címen: Tóth Imre, tel.: 62/311-004, e-mail: amerigo4159@gmail.com.**

Tóth Imre, az Országos Szervezőbizottság elnöke

HAZAI MOZAIK

Húszéves nyugdíjasok!

„Nyu Pe Klub”. Mi ez? – kérdezik ismerős nyugdíjasok. – Sokszor emlegetitek!

A rövidítés az ózdi nyugdíjpedagógus-klubot jelenti, amely az idén ünnepelte működésének 20. évfordulóját.

Hogy is kezdődött? 1989-ben mint „fiatal nyugdíjasok” kerestük egymás társaságát, hiányzott az iskolák, óvodák megszokott közössége, hiányoztak az ottani kapcsolatok. Így vállaltuk, hogy kéthetenként 2-2 órára találkozzunk a Brassói úti ÁMK könyvtárának olvasószobájában. A sokrétű szervezés, rábeszélés ellenére tízen jöttünk első alkalommal össze. Jót beszélgettünk, vezetőt választottunk és kezdtük a klubunkat. Az első év tapogatózó összejöveteleit már tervszerűbb programok követték – a névnapok, apák-anyák napja, farsang, Mikulás, karácsony, tagavató stb. –, ahol saját kis műsorunkkal, versekkel, dalokkal színes, vidám, változatos időtöltések szerveződtek.

A pedagógus lélekben nem öregszik, ez tetteiben, gondolkodásában is visszatükröződik. A 20 év alatt nagyon sok előadót láttunk vendégül: a tagságot érintő témákban bővítették ismereteinket. A város minden új intézményét felkerestük, de részt vettünk az ÁMK-ban rendezett rengeteg képzőművészeti kiállításon és hangversenyen is. A kirándulások folyamatosak lettek – gyalog vagy autóbusszal. Eleinte csak egymás hobby-kertjét kerestük fel, később még messzebbre is eljutottunk. Szép látnivalókban volt részünk. A jókedvű nótázással járó szalonnasütéseken teljes számban megjelentek a kartársak.

Ezek a mindig vidám rendezvények összekovácsolták a tagságot baráti kis közösséggé. A kezdeti létszám fokozatosan nőtt, a 20 év alatt kb. 40 tagja volt a klubnak. Hat alkalommal álltunk távozó barátunk ravatalánál.

Tagjaink több mint fele egyedül él, özvegy. Nekik különösen fontos, hogy társaságot, meghitt környezetet biztosítsunk a számukra. A város irányítóival is jó kapcsolatot tartunk, elsősorban a művelődéstudományi osztály dolgozóival, és a pedagógus-szakszervezet vezetőivel. Rendszeresen kérünk tőlük tájékoztatást az oktatási intézményekben folyó munkáról, változásokról. Decemberben új helyre kellett költöznünk. Az új környezet kedvező, de új feladatokat is ad, melyeket igyekszünk rugalmasan kezelni és próbáljuk tevékenységünket továbbfejleszteni.

Február 24-én szép kis ünnepséggel emlékeztünk „születésnapunkra”. A létszámunk 16-ra apadt, elsősorban a tartós betegségek, elköltözések miatt. Bízom benne, hogy az „öregedés” nem csökkenti klubunk közösségének erejét, összetartozásunkat, barátságunkat, s lesz erőnk még a további fennmaradáshoz. *Kovács Tiborné klubvezető*

„Rejtelmek, ha zengenek...”

Sok pedagógus valamilyen művészeti tevékenységnek is az elkötelezettje. A mi városunkban és a környező megyékben is szép számmal akadnak ilyen tanárok, óvónők. Ahhoz, hogy ezek a tehetségek a felszínre kerüljenek, kell egy olyan kezdeményezés, mint a „Rejtelmek, ha zengenek...”

József Attila versét idéztük immáron tizedszer Szentesen. Április 4-én a Szentesi Galériában az alkotó pedagógusok tárlatán *dr. Tóth Attila* művészettörténész méltatta a pedagógusok tehetségét. Ezt az eseményt a város önkormányzata, a Szentesi Művelődési Központ és a Pedagógusok Szakszervezete Csongrád megyei Bizottsága hirdette meg.

Április 18-án az előadóművészeti találkozót Szentesen, a Móricz Zsigmond Művelődési Házban *Szabó Zsuzsa*, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke nyitotta meg.

A város nemcsak a termálvizéről, az egyedülálló fekete kerámiáról és a szentesi paprikáról híres, hanem az iskoláiról is. Sokan ismerik a „drámások” fellegvárát, a Horváth Mihály Gimnáziumot. Neves pedagógusok oktatták és oktatják ma is a diákokat nemcsak itt, hanem más középiskolákban is.

A város általános iskoláiban is nívós tanítás folyik. Itt szerzik meg a gyermekek azt az alapképzettséget, amely nélkül nem tudnák tanulmányukat folytatni. De ne feledkezzünk meg az óvodai nevelésről sem, mert először az óvónők ismertetik meg az óvodásokat és a szülőket az oktató-nevelő munkával.

Visszatérve a tárlathoz és a találkozóhoz, tudni kell azonban azt is, hogy a megnyitót mennyi munka előzi meg. *Varróné Szabó Ildikó*, a művelődési központ igazgatónője pályázatot nyújtott be, hogy a rendezvények anyagi háttere biztosítva legyen. Ebben az évben is sikeresnek bizonyult a pályázat, mert újra megtekinthető az alkotó pedagógusok tárlata.

Borsodi Agnes az egyik főszervezője volt a képzőművészeti bemutatonak és az előadói műsornak. *Szabó Marianna* tervezte meg azt a logót, amely a meghívónkat díszíti. Külön ki kell emelni, hogyan segítette *Mihály Béláné*, a művelődési iroda vezetője, közművelődési referens a kiállítás és az előadói program sikerességét pályázattal és könyvcsomagokkal.

Ebben az évben is sok pályamunka érkezett be erre az egyedülálló kezdeményezésre és sok résztvevő volt az előadóművészeti találkozón is. Köszönet a színvonalas előadás szereplőinek és a művész pedagógusoknak, akik segítettek, hogy a kiállítás maradandó legyen.

Szabó Imréné PSZ-titkár, Szentes

A pénz beszél! Te is érted?

A Magyar Nemzeti Bank immár harmadszor küld középiskolás diákok számára *A pénz beszél! Te is érted?* címmel tájékoztató füzetet, amelynek célja a fiatalok pénzügyi termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos ismereteinek bővítése, pénzügyekkel kapcsolatos szemléletmódjának formálása. A tájékoztató kiadvány már valamennyi középiskolába eljutott több mint 130 000 példányban, hogy minden 11. évfolyamos diák kaphasson belőle egyet-egyet.

A nemzetközi gazdasági-pénzügyi válság magyarországi hatásai miatt még inkább szükség van a megfelelő gazdasági, pénzügyi jártasságra. A gazdaságban és a pénzügyi világban napjainkban zajló események mindannyiunk életét jelentős mértékben befolyásolják, ezért a legtöbb embernek egyre fontosabbá válnak ezek a kérdések.

A diákok is gyakrabban szembesülhetnek olyan, a hétköznapjaikat is érintő pénzügyi témákkal, amelyek értelmezése és megértése fontos. A jegybank kiadványa független, megbízható, közérthető és valós információk nyújtásával segíti a diákokat, hogy el tudjanak igazodni a pénzügyek sokszor bonyolultnak tetsző világában, és amennyiben élethelyzetükben ez szükségessé válik, tudatosan, saját jól megfontolt érdekeik mentén döntsenek pénzügyeikről. A kiadvány közérthető formában tájékoztatja a diákokat azokról a legfontosabb pénzügyi termékekről és szolgáltatásokról, amelyekkel 17-18 éves korban találkozhatnak. A diákok nyelvén és előzetes véleményük kikérésével készített színes füzet olyan alapfogalmakat igyekszik tisztázni, mint pl.: mi a bankszámla, mit kell tudni a biztonságos bankkártya-használatról, ki kaphat diákhitelt, milyen megtakarítási formák léteznek, miért fontosak a nyugdíjpénztárak. A jegybank a pénzügyi ismeretek oktatásának általánossá válásáig tervezi a kiadvány elkészítését és megküldését a középiskolásoknak.

A Magyar Nemzeti Bank vállalt célja, hogy törvényben rögzített alapfeladatainak támogatásaként hozzájáruljon a lakosság és különösen a fiatalok pénzügyi kultúrájának fejlesztéséhez. E célt szem előtt tartva az elmúlt években számos lépést tettünk annak érdekében, hogy a közoktatás keretében elinduljon és szerves részévé váljék egy minőségi gazdasági-pénzügyi képzés.

A kiadvány letölthető a következő honlapokról, ahol további információkat olvashatnak a témával kapcsolatban: www.penziranytu.mnb.hu (Kiadványok), www.sulinet.hu (Diák/Pénzügyi ismeretek).

KAPCSOLATÉPÍTÉS ROMÁNIÁBAN

A román és a magyar pedagógus-szakszervezetek közötti szorosabb kapcsolat a 2008 februárjában, Sinaiban aláírt együttműködési megállapodással kezdődött. Ekkor a PSZ elnöke, a román Oktatásügyi Szabad Szakszervezetek (FSLI), valamint Spiru Haret Szakszervezet elnökei írták alá a közös dokumentumot, amelynek keretében a szomszédos területek (megyék) közötti kapcsolatokat is erősebbé kívánjuk tenni.

A 2009. márciusi, budapesti nemzetközi szakszervezeti találkozón folytatódott a tárgyalások. Mindennek eredményeként jött létre a PSZ Debrecen városi-körzeti, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei vezetőknek nagyváradi látogatása 2009. április 27-én, amikor az FSLI romániai Bihar megyei vezetőivel folytattak tárgyalást.

Erről az eseményről szeretnénk néhány mondatban tájékoztatni kollégáinkat, hátha mások is kedvet kapnak hasonló, mindkét fél számára előnyös partneri kapcsolatok kiépítéséhez.

A magyar delegációt: *Tömöriné Tóth Anna*, Debrecen város titkára, *Csigéné Lajter Katalin*, Hajdú-Bihar megyei elnök és *Miklósi István*, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei titkár képviselte. Ajándékként, megyéinket és szervezetünket bemutató könyvekkel kedveskedtünk. *Prof. Ioan Tent* elnök, *Vasile Sabau* alelnök és tolmácsként *Sós Gizella* iskolaigazgató fogadott bennünket. A vendéglátó elnök kalauzolásával megtekintettük szervezetük székházát, majd baráti beszélgetést követően, hosszasan és élvezettel mutatta be szervezetüket és működését. Meglepődve tapasztaltuk, hogy a két szervezet felépítése és működése sok területen hasonlóságot mutat. Ezekből ízelítőnek néhány adalék (a teljesség igénye nélkül). Romániában 42 megye van, valamint hozzájuk tartozik még Bukarest 6 kerülete. Ezekben a megyékben a decentralizáció miatt nagyobb a jelentősége a szakszervezeteknek, de a politika is több feladatot, ezáltal több felelősséget hárít rájuk. Így (európai viszonylatban is) nagy támogatottsággal és nem utolsósorban taglétszámmal büszkélkedhetnek. Például az elmúlt időszakban a közalkalmazottak sztrájkja egyszer hat hétig, más alkalommal négy hétig tartott, sok megyében 100%-os támogatottsággal. Megjegyeznénk, mindez sztrájk-alap és fizetés nélkül....

Az FSLI Romániában a legnagyobb oktatási szakszervezet, 197 ezer taggal. Az országos vezetése 1 elnökből, 1 elnökhelyettesből, 1 titkárból, és 15 alelnökből áll. Mindegyik alelnöknek megvan a maga feladata, részortja, mely országos feladatokat ölel fel. Alapszabályuk szerint megbízatásuk 5 évre szól. Ezek alapján 2000 főre jut egy vezető, értekezleteiket évente egy-két alkalommal vagy szükség szerint hívják össze. Ez az országos vezetők tanácsa.

Megyéenként 1 elnök, 2 alelnök, 1 titkár és 13 fős vezetői tanács működik. Ez területenként és taglétszámtól függően változik, az alapszabály szerint 5-17 fő között lehet. A felsorolt vezetők mind függetlenítettek. Az intézményi alapszervezeteket körzeti vezetők fogják össze.

Hozzánk hasonlóan a tagok keresetének 1%-ából gazdálkodnak. Ellenben a felosztás nem százalékos arányban történik az egyes területek (szintek) között, hanem a megyei szervezet fix, megállapított összeget utalnak az országos irodának, valamint a konföderációjuknak. Az alapszervezetek részére nem történik utalás!!!

A megyék, a megmaradt mintegy 35-40 százalékkal gazdálkodnak, amelyből szakszervezeti boltokat, üdülőket működtetnek. Segélyeket, továbbá ajándékokat (pl. szaloncukrot, Mikulás-csomagot) nem osztanak, mivel segélyeket a „helyi önkormányzatok” amúgy is adnak. Ebből az összegből fizetik a megyei iroda alkalmazottait (véleményünk szerint nem is rosszul). A személyi és tárgyi felszereltségük meglehetősen jónak mondható.

A tartalmas és kimerítő tájékoztatást munkaebéd követte, mely számunkra is sok kedvező ajánlatot tartalmazott. Az elnök megemlítette egyebek között, hogy több olyan projektet kívánnak megpályáztatni, amelyben hathatósan számítanak megyéink aktív közreműködésére (pl. vezetők továbbképzése, közös konferenciák és más hasonló közös szakszervezeti rendezvények).

Megemlítette továbbá, hogy szeretnének velünk cseréüdültetést kialakítani: egyéni és csoportos, felnőtt- és gyermeküdültetést egyaránt. Ennek megfelelően több üdülőjüket felajánlotta kedvezményes lehetőséggel: pl. a fekete-erdei 18 szobás üdülőjüket, amely Nagyváradtól mintegy 65 km-re található, aztán a sokak számára ismert, csodálatos szovátai üdülőjüket, valamint a Fekete-tenger partján (Konstancában) található 18 apartmanos üdülőjüket. Házigazdánkhoz hasonlóan mi is készségesen tájékoztattuk szakszervezetüket a hazai kedvezményes pihenési módokról. A cseréüdülés, ill. -üdültetés feltételeiről, bár szóban megállapodtunk, szükségesnek tartottuk, hogy írásbeli tájékoztatást is küldjünk egymásnak. A későbbiekben feltétlenül beszámolunk szakszervezetünk tagságának is.

A megbeszélést abbéli szándékunkkal „függesztettük fel”, hogy hamarosan folytatni szeretnénk egy hasonló magyarországi konzultáció keretében.

Elégedetten és tartalmas kapcsolat kialakításának tudatában köszöntünk el házigazdáinktól.

Csigéné Lajter Katalin, Miklósi István, Tömöriné Tóth Anna

„Az Év Mentora Díj – 2009”, pedagógusfesztivállal

A Tempus Közalapítvány „A kreativitás és innováció európai éve – 2009” című magyarországi programsorozatához kapcsolódóan a Mentor Magazin és együttműködő partnerei: az Osztályfőnökök Országos Szövetsége, a Független Pedagógus Fórum, valamint a Tanárképzők Szövetsége a következő felhívást teszi közzé:

Az oktatás-nevelés-képzés minden szintjéről, az óvodától kezdve a középiskolán és felsőoktatáson át a felnőttképzésig **keressük a legsokebb, legkreatívabb, innovatív pedagógusokat, akik az új kor új nevelői eszményét testesítik meg. Az átalakuló szakmát jelképezi „Az Év Mentora Díj” elnevezés is.** A felhívás az oktatással kapcsolatos **szakmai és a szülői civil szervezeteknek**, valamint **diákszervezeteknek** szól **határainkon belül és túl, a szomszédos magyar lakta területeken**, arra biztatva őket, hogy a környezetükben dolgozó, a kiírás szempontjainak leginkább megfelelő kiemelkedő pedagógusok jelölésére tegyenek javaslatot és segítsék a legjobbak megtalálását.

A program fő támogatói: a **Magyar Innovációs Szövetség** és a **Magyar Tudományos Akadémia**. Kiemelt médiapartnere: a **Duna Televízió** (*Mentor – Magyar csillagok*). Fővédnöke: **Oláh György Nobel-díjas tudós. Jelölni 2009. július 15-ig lehet. A díjátadás november 21-én** lesz, a magyar közoktatás napjához kapcsolódva az **MTA dístermében**, gálaműsor és pedagógusfesztivál keretében.

A díjátadás napján a budapesti eseménnyel párhuzamosan azokban a városokban is zajlana a pedagógusfesztivál, amelyek csatlakoznak a programhoz. Ez a fesztivál minden évben a leghatékonyabb nevelőit mutatná be a szűkebb-tágabb környezetnek, az országnak.

A program közreműködő, támogató szervezetek és egyének csatlakozását egyaránt várja.

A kiírás feltételeiről, valamint a jelölések módjáról részletes információ „Az Év Mentora Díj – 2009” honlapján olvasható, amelyen folyamatosan lehet tájékozódni a jelöltekről, valamint a díjjal kapcsolatos minden fontos eseményről: www.mentordij.eu; www.mentormagazin.hu.

Kiemelt szakmai támogatók: Kutató Tanárok Országos Szövetsége, Kutató Diákok Országos Szövetsége.

Eddig több intézmény, szervezet csatlakozott, illetve jelezte ebbéli szándékát (*Oktatási és Kulturális Minisztérium, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Educatio Kht., NSZFI, Commitment Zrt., MH Liceum Alapítvány, Pedagógusok Szakszervezete, Professzorok az Európai Magyarországiért Egyesület, Tankönyves Vállalkozók Országos Testülete, Tankönyvesek Országos Szövetsége, Microsoft Magyarország, Magyar Nemzeti Bank, Béres Alapítvány*) – és természetesen szakintézmények, iskolák stb.

KEDVEZMÉNYES ÜDÜLÉSI LEHETŐSÉGEK PSZ-TAGOKNAK

PSZ-üdülő, Balatonboglár (8630 Balatonboglár, Fiumei u. 16.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: május 1. – szeptember 30. (főszézen: június 1. – augusztus 31.).

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, teakonyha, hűtő, a közeli étteremben kedvezményes előfizetés.

Az igénybevétel költségei: elő- és utószezonban 2 000 Ft/fő/nap; főszézenban PSZ-tagoknak 3 500 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó 300 Ft/fő/nap (csak szállás). Üdülési csekket elfogadnak.

A jelentkezés módja, lehetőségei: 2008. május 15-ig, PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: psz@pedagogusok.hu) Jelentkezési lap letölthető a www.pedagogusok.hu honlapról. Az igénylés (mely postán, faxon és e-mailen is küldhető) megérkezése után csekket küldünk. A befizetésről szóló csekk megérkezése után küldjük a visszaigazolást az üdülés igénybevételére. Az üdülő elérhetősége: tel.: 06 (85) 351-852; Mányok János üdülővezető: 06 (30) 389-1230.

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 10 db 3 ágyas, 6 db 4 ágyas szoba.

Az üdülő felszereltsége, komfortkozata: összkomfortos, valamennyi egységhez önálló fürdőszoba és tv-készülék.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: az üdülő közvetlenül a Balaton partján fekszik, saját strandja van, közel a hajóállomáshoz, a vasútállomáshoz. BB centrum a bor- és pezsgőkedvelők számára.

PSZ-üdülő, Balatonföldvár (HOTEL Família Kiss, 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: egész évben pihenésre és konferenciák rendezésére is alkalmas. Főszézeni turnusok: 2009. június 1. – augusztus 31. Tanácskozások, konferenciák egész évben szervezhetők. Üdülési csekket elfogadnak.

Étkezési lehetőségek: félpanziós ellátás (svédasztalos reggeli és vacsora)

Az igénybevétel költségei:

a Pedagógusok Szakszervezetének tagjai részére				
	01. 01. – 04. 04.	04. 04. – 04. 18.	05. 23. – 06. 06.	07. 04. – 08. 22.
	04. 18. – 05. 23.	06. 06. – 06. 20.	06. 20. – 07. 04.	12. 20. – 01. 01.
	09. 26. – 12. 20.	09. 05. – 09. 26.	08. 22. – 09. 05.	
3 ágyas szoba	2 510 Ft	3 590 Ft	4 220 Ft	4 840 Ft
2 ágyas szoba	2 870 Ft	5 380 Ft	6 280 Ft	7 170 Ft
4 ágyas szoba	2 690 Ft	4 130 Ft	5 110 Ft	6 100 Ft
nem PSZ-tag pedagógusok részére				
3 ágyas szoba	3 140 Ft	4 480 Ft	5 270 Ft	6 050 Ft
2 ágyas szoba	3 590 Ft	6 720 Ft	7 840 Ft	8 960 Ft
4 ágyas szoba	3 360 Ft	5 160 Ft	6 390 Ft	7 620 Ft
+ kötelező félpanzió 2 000 Ft/fő				
Pótágy 30%-os kedvezménnyel felnőtteknek is.				

Gyermekkedvezmények szállásra: csak pótágyon vagy 4 ágyas szobában, 1 felnőtt után egy gyermeknek jár 0-8 éves korig 100% kedvezmény; 9-14 éves korig 50%; 15 éves kortól 30%.

A jelentkezés módja, lehetőségei: 8630 Balatonföldvár, Báthory u. 40. Tel.: 06 (84) 322-322; fax: 84/ 323-190; e-mail: piknik@piknik.hu. Levelezési cím: Piknik Kft. 8600 Siófok, Honvéd u. 73. A PSZ-tagkártya száma szükséges!

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 2-4 ágyas szobák, összesen 130 férőhely.

Az üdülő felszereltsége, komfortkozata: háromcsillagos szállodai minőség, valamennyi egységhez fürdőszoba és tv-készülék, lifi.

Szolgáltatások: parkolás a zárt udvarban, játszótér, napágyak napernyőkkel, asztalitenisz, ütő-, labda-, valamint kerékpárberlési lehetőség.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: az üdülőhotel közvetlenül a balatonföldvári Keleti Strand mellett fekszik, közel a Kőröshegyi pincékhez, a ménestelephez, a szántódi révhez. Elő- és utószezonban diákcsoportokat is fogadnak.

PSZ-üdülő, Bükkszék (3335 Bükkszék, Vörösmarty u. 12.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: egész évben.

Étkezési lehetőségek: saját szervezésben, a közeli étteremben kedvezményes előfizetés.

Az igénybevétel költségei: elő- és utószezonban 2 000 Ft/fő/nap; főszézenban PSZ-tagoknak 3 000 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó 300 Ft/fő/nap (csak szállás). Üdülési csekket elfogadnak.

A jelentkezés módja, lehetőségei: 2009. május 15-ig, PSZ Országos Iroda (1068 Budapest, Városligeti fasor 10. T/F: 342-7766, e-mail: psz@pedagogusok.hu)

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 5 db 4 fős apartman.

Az üdülő felszereltsége, komfortkozata: önálló, jól felszerelt apartmanok, fürdőszoba és tv-készülék.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: közeli gyógyfürdő, turisztikai lehetőségek.

Pedagógusüdülő és kemping, Szarvas (5540 Szarvas, Erzsébetliget)

Az üdülő igénybevételének időszaka: május 1-jétől szept 30-ig; főszézen: június 30-tól augusztus 24-ig.

Étkezési lehetőségek: önellátás, közös konyha és szabadtéri főzési lehetőség, bogrács, grill, nyárs.

Az igénybevétel költségei: turnusjegyek 43 200 Ft, 4 fő/6 éj. Szabadon igénybe vehető szolgáltatás: felnőtteknek 3 060 Ft+ifa (300 Ft)/fő/éj; gyermekeknek 14 éves korig 1 800 Ft/fő/éj; sátor és lakókocsi: 1 800 Ft+ifa/fő/éj. Gépkocsik, buszok zárt parkolóban, a parkolásuk ingyenes. Ifát nem fizetnek a tanulók, a gyermekek és a 70 évet betöltött nyugdíjasok.

A jelentkezés módja, lehetőségei: Dankó Ervin üdülővezetőnél. T.: 30/302-1608.

Az üdülő befogadóképessége, a vendégek elhelyezése: 13 db négyszemélyes, komfortos faház, kempingezési lehetőség hozott sátorban.

A pihenés, a szabadidő eltöltésének lehetőségei: a Holt-Körös partján elhelyezkedő faházak üdülőtelep kellemes lehetőséget biztosít a fürdőzésre, csónakázásra, horgászatra, túrázásra.

Cserkeszlő (Pihenőház a gyógyvíz mellett: Május 1. út 18.)

Az üdülő igénybevételének időszaka: egész évben.

Étkezési lehetőségek: melegítőkonyha.

Az igénybevétel költségei:

Június 16-tól augusztus 31-ig	Nem PSZ-tag	PSZ-tag	PSZ-tag Szolnok megyéből
1 fő részére	3 400 Ft	2 600 Ft	1 700 Ft
2 fő részére	6 800 Ft	5 200 Ft	3 400 Ft
1 fő önállóan egy szobában	5 100 Ft	3 900 Ft	2 600 Ft
A teljes üdülő bérlete éjsz. 12 férőhely esetén	37 000 Ft	28 000 Ft	18 000 Ft
Pótágy/fő	900 Ft	900 Ft	900 Ft

Szept. 1-jétől jún. 15-ig	Nem PSZ-tag	PSZ-tag	PSZ-tag	Nyugd. PSZ-tag
			Szolnok megyéből	
1 fő részére	2 800 Ft	2 100 Ft	1 400 Ft	1 000 Ft
2 fő részére	5 600 Ft	4 200 Ft	2 800 Ft	2 000 Ft
1 fő önállóan egy szobában	4 200 Ft	3 200 Ft	2 100 Ft	1 500 Ft
A teljes üdülő bérlete éjsz. 12 férőh. esetén	30 000 Ft	23 000 Ft	15 000 Ft	11 000 Ft
Pótágy/fő	900 Ft	900 Ft	900 Ft	900 Ft

A vendégek elhelyezése: kétágyas szobákban. Üdülési csekket elfogadnak! Legalább 3 éjszakás tartózkodás esetén 10% kedvezményt adnak.

A jelentkezés módja, lehetőségei: a PSZ JNSZ Megyei Szervezete, 5000 Szolnok, Baross út 20. 3/307. Tel.: 56/513-190; Fax: 56/513-191; mobil: 06-70-338-5836. E-mail: pszsolnokmegye@jnszpsz.axelero.net.

Minden szobához zuhanyzó, hűtő és televízió tartozik.

Önéletrajz (részlet)

Budapesten születtem, a XIX. kerületben. Legelső emlékeim szerint is otthon állandóan problémák voltak. Apukám ütötte az anyukámat, anyukám meg állandóan kórházban volt. Végül apám is bekerült – börtönbe.

Minket a bátyámmal és a húgommal a Bolyai Nevelőotthonban helyeztek el. Ott nagyon jó sorunk volt, testvéreimmel együtt sokat játszottunk és mindig nagyon vártuk anyut. Apánk egyszer sem látogatott meg.

Nemrég olvastam az irataimban, hogy anyukám már májusban meghalt, de mi csak karácsony estéjén tudtuk meg. A hír mind a hármunkat nagyon megrázott, készültünk a temetésre. Később kiderült, hogy nem is volt temetés, mert apánk nem fizette ki a koporsót, és ezért anyukámat elhamvasztották.

Nemsokára, mikor egy táborból jöttem éppen vissza, avval fogadtak, hogy a húgomat, Barbit és a bátyámat, Robit elvitték nevelőszülőkhöz. Pedig akkor lett volna a születésnapom...

Nagyon vártam a szülinapomat, mert a bátyámnak mindig hatalmas bulit rendeztek, de nekem sose, mert az enyém nyáron van. Sajnos az intézetben már megint nem tartották meg, mert jöttek a nevelőszülők, és engem is elvittek. Mikor a kocsiban voltunk, mindig kérdezgettem, hogy messze vagyunk-e még, de nem válaszoltak. Nagykőrösön kötöttünk ki.

Egy ideig még jó volt, de hamarosan eldurvultak a dolgok. A nevelőszülőknél csak az számított, hogy „dolgozz, dolgozz”! Szabadidőnk alig volt, és állandóan vertek bennünket.

Emlékszem, egyszer a „Mama” elkezdte fakanállal ütni a húgomat és én erre nekimentem a „Mamának”, hogy megvédjem a húgomat. Erre jött a „Papa”, és lekvárkavaró fakanállal vert meg engem, de úgy, hogy 2 napig nem is mentem iskolába.

Sokszor megaláztak és nagyon rosszul esett. Nagyon rossz volt, mikor láttam, hogy a testvéreimet verik, és én nem tudtam közbelépni. Rosszabb volt, mint amikor engem ütöttek. Akkor már tudtam, hogy keserű sorunk lesz... (Holló János, 8. osztály)

A hónap névnapja: Tímea

Eredete: euthümia (görög). Jelentése: „jó tisztelet”. Névnap: május 3. Változatok: Eftimea.

Tímea életvidám, játékos, fantáziadús hölgy, de bizonyos körökben, például szülei előtt, az iskolában, illetve minden olyan helyen, ahol feljebbvalói vannak vagy tart a bírálattól, a megszólalástól, nagymértékben visszafogja magát és merőben más arcot mutat. Nemcsak hogy „szende szűznek”, de egyenesen sótlannak, indítékszegénynek, sőt életuntak is láttatja magát. Ezt azonban ne higgyük el neki! Ha így nyilatkozik meg, épp az ellenkezője igaz. Tímea talpraesett: közvetlen és kommunikatív, nem fél az idegenektől, szívesen szóba elegyedik bárkivel – ha férfi az illető, és ne adj’ Isten, szemtelenkedik vele, arra is remekül meg tud válaszolni. Felvilágosult, modern gondolkodású. Nincsenek előítéletei, el tud fogadni mindenkit olyannak, amilyen; már gyerekfejjel sem olyan kritikus, mint a többi gyerek. Érdekes munkát és életet akar, gyűlöli az unalmat és a monotóniát. Olyan foglalkozást keres, amit játéknak, szórakozásnak érezhet: előszeretettel helyezkedik el például a vendéglátó- vagy szórakoztatóiparban, a médiában. Családcentrikus, szerettei mindenél többet jelentenek a számára. Gyerekeit naphosszat babusgatja, de valahogy mégis önállóvá neveli őket, olyanná, amilyen ő maga.

A hónap viccei

Igaz szeretet – A mamám nagyon szeret – meséli Fruzszi az óvodában – Ezt miből gondolod? – kérdi a csoporttársa. – Abból, hogy a papáimat folyton cserélgeti, de engem mindig megtart.

Anyanyelv – Miért nevezzük a nyelvünket anyanyelvnek? – Biztosan azért, mert az apák nem nagyon jutnak szóhoz odahaza.

Információ – Apu, hol van az Alpok? – Anyádat kérdezd, ő rak el mindent!

Szégyen – Az első óvodai nap után a kisfiú szemrehányóan újságolja az anyjának: - Borzasztóan szégyellem magam. Minden gyerek tudta, hogy a kisbabát a gólya hozza. Engem meg kinevettek, amikor a születésről akartam beszélni. Miért nem mondtátok meg az igazat?

Anyák napja, gyermeknap

Május első vasárnapját csaknem egy évszázada anyák napjaként tartjuk számon, amikor az édesanyákat köszöntjük. Ez a szokás 1910-től kezdődően Angliából indult el, és ma már világszerte kedves ünneppé vált. Május utolsó vasárnapját pedig gyermeknapként ünnepeljük, amikor gyermekeinket „köszöntjük” és szervezünk olyan programokat, amelyekkel örömet szerzünk nekik. A gyermeknap eredetileg a Gyermekvédő Liga által tavasszal szervezett nyilvános pénzgyűjtés napja volt. Május utolsó vasárnapja „csak” a XX. század második felében vált ilyen ünneppé.

Ezekre az alkalmakra a hagyományos magyar szólások, mondások elé verseket, versrészleteket gyűjtöttünk. Mégpedig nem híres költőktől – kivéve Ady Endre egyik versét –, hanem elhagyott, állami gondozott gyermekektől. Néhány évvel ezelőtt az Alsóbélatelepi II. Rákóczi Ferenc Gyermekotthon és Általános Iskola kiadásában jelent meg az a kötet, amelyből válogatásunkat összeállítottuk. Megrázó sorokat olvashatunk a szülők nélkül nevelkedő gyermekek tollából.

ANYA ÉS LEÁNYA

Anyám, az arcod úgy tüzel most
S könnyeidet rejtetedet:
Vajjon mi van édesapámmal?
Megint beteg?
„Nem, kislányom, nem lesz így mindig,
De te ne búslj, de dalolj,
Már készül a te boldogságod
Tán valahol.”

Vagy fejét szomorún lehajtva
Búsul egy hideg sztrájk-tányán?
Mi lesz velünk és mindig így lesz,
Édesanyám?
„Kislányom, szörnyű ez az Élet,
Csupa örökség s csupa vád.
A te jövődért izzad, harcol
Édesapád.”

(Ady Endre, 1912)

- **Anyák napja** – Május első vasárnapja: / Anyák napja van ma. / Virít a kertben az ibolya, / Az orgona és nagyon / Boldog minden édesanya. // Boldog volt az én anyukám is, / Mindig virággal ünnepelem. / Mint az én anyukám, mert / Nekem csak ez az egy van. // Sok boldogságot kívánok neked, / Mert téged szeretlek nagyon, / De ezt már csak magamban mondom, / Mert neked már nem mondhatom... // A virág holnap ott lesz a sírodon. (Dági Zoltán, 6. osztály)
- **Májusi gyermeknap (részlet)** – A tavasz utolsó hónapja van, / Itt lesz a gyermeknap hamar. / Közeleg a nyári szünet, / Megy majd haza a sok gyerek. // Gyermeknapkor főzőcskézünk, / Versenyeken zsetont szerzünk, / Vásárolni pulthoz megyünk, / Megvesszük, mit készítetünk. // Véget ér a játékos nap, / A csoportok kondért mosnak. / Vettünk sok-sok édességet, / Kipihenjük az ünnepet. (Kovács Mária, 6. osztály)
- **Kesergés (részlet)** – Bánatos szívvel írom ezt a verset, / Leírom benne, hogy intézetbe tettek. / Szüleim hibájából történt meg ez velem, / Mert ők italtak, magamra hagytak engem. // Lassan egy éve már, hogy bekerültem, / Már nem is hiányoznak annyira nekem. / Néha, néha, ha hazatérek, / Rajtuk az alkohol szagát érzem. (Szabó Nikolett, 8. osztály)
- **Vágyakozás** – Hazamenni de jó lenne, / Hisz ott minden oly jó / lenne, / A tanulás is jobban menne, / Anyu mellett de jó lenne... (Bognár Ferenc, 6. osztály)
- **Édesanyámnak** – Édesanyám, miért nem törödsz velem? / Már nem szeretsz úgy, mint régen – / Amikor kicsi voltam és félnék? // Talán valami bajod van velem? / Ha igen, hát légy szíves mondd el! / És örökre eltűnök az életedből – ha kell! (Jónás Attila, 8. osztály)
- **Elvagyódás (részlet)** – Messze, messze születtem, / Szülők nélkül nőtem fel. / Nem kaptam én szeretetet, / Sem anyai emlékeket. // Oly rossz felnőni egyedül, / Élni így örömtelenül, / Az életnek másképpen örülnék, / Ha szüleimmel együtt lehetnék. // Meghalt már az én anyám, / De iránta szeretetem nem ám! / S az apám él-e még?! Talán... / Feledni őt én nem tudnám. // Egyfolytában csak köszönném, / Ha szüleimet újra lenné. // Tudom jól, csak álom marad, / Mert anyám rég sirhant alatt. (Köteles Tibor, 8. osztály)

Magyar szólások, mondások: A jó anya megszokja gyermekének szeretetét. Amely gyermek megijed, anyja ölebe siet. Az idő néha anya, néha mostoha. Anyja nyelvén beszél a gyermek. Anyja után csiripel a veréb. Anyjuk után kaparnak a csirkék. Apja fia, anyja lánya. Ki az apja-anyja oktatását megveti, hóherra talál. Magyar anya szülte (derék ember). Méltán kevély az anyja, ha szép a leánya. Minden anyának szép a maga gyermeke. Néma gyermeknek anyja sem érti a szavát. Szép a gyermek az anyának, ha taknyos is. Tánkos anyának táncos a leánya. Az anyatej a legédesebb. Fohászodik, mint anyámasszony szüretkor. Az anyjával vele táncolt a gyerek. (Hasas menyasszony.)

Kisgyerek seggének, prókátor szájának nem lehet parancsolni. Nekiesett, mint tótygyerek a túrós csuszának. Ritka, mint a csendes gyerek. Sűrű csóknak gyerek a vége. A bolondok és gyermekek leghamarább kimondják az igazat. A gyermek hamar örül, hamar sir. Ártatlan, mint a ma született gyermek. Dorgálás és vessző, csak ne legyen késő, jót nevel a gyermekből. Gyermekhez játszás, legényhez dolgozás illik. A gyermeknevelés sok gondot ad. Könnyebb a házasság, mint a gyermektartás. Legkésőbb érő gyümölcs a gyermek. Minden gyermek sírással születik. Okos asszony nem marad gyermek nélkül. Hazug gyermekből tolvaj-ember válik. Sok bába közt elvesz a gyermek. Á. Á.

PETÍCIÓ

a Magyar Köztársaság Kormányához

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Ne jöjjön társadalmi válság a gazdasági válsággal együtt, ezért vagyunk itt, ez az érdekünk!

Az elmúlt hetek belpolitikai eseményei világossá tették számunkra, hogy új válságkezelési program készül, mely legerőteljesebben az alacsony jövedelmű munkavállalókat sújtja.

Az általunk ismert kormányzati intézkedés-tervezetek szerinti teherviselés *igazságtalan és aránytalan*. A válságkezelés terheit az egész társadalomnak közösen kell viselni, és érvényt kell szerezni a *társadalmi igazságosságnak*.

A szakszervezetek *haladéktalan egyeztetéseket* kezdeményeznek és követelnek az Országos Érdekegyeztető Tanácsban és az Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsban.

Elvárjuk az *őszinte, világos beszédet*.

Ma még van esélye annak, hogy ne kövesse a gazdasági válságot társadalmi válság. Mi ebben vagyunk érdekeltek!

A tiltakozó, demonstráló szakszervezetek elutasítják a válságkezelést célzó tervezett intézkedéseket,

- ☞ mert valós társadalmi hatásait a kormány nem ismerteti meg. **A „fájni fog” kevés! Kiknek, mennyire és meddig - ezt jogunk van tudni!** Legyenek nyilvánosak a tervezett megszorító intézkedésekhez kapcsolódó elemzések, hatástanulmányok.
- ☞ mert nem az arányos teherviselésen alapulnak. **Az a törekvés, amely a kiskeresetűektől elvesz és a tehetősebbeknek ad, erkölcstelen és tisztességtelen!** A magasabb jövedelműek viseljenek nagyobb terheket!
- ☞ mert a tőkejövedelem és a vagyon nem visel legalább olyan mértékű közterhet, mint a munkajövedelmek. A válsághelyzetre való tekintettel követeljük átmeneti adók bevezetését az értékesebb vagyontárgyakra és a tőkejövedelmekre!
- ☞ mert nem a gazdaság élénkítését, a piacképesen termelő ágazatok fejlesztését szolgálják. Az intézkedések, a támogatások és kedvezmények segítsék a munkahelyek megőrzését és újabbak teremtését!
- ☞ mert nem segítik a fekete gazdaság visszaszorítását, hanem éppen ellenkezőleg ható változtatásokat eredményeznek a legális juttatások értelmetlen mértékű megadóztatásával. **Fizetőképes kereslet nélkül nincs gazdasági fellendülés!** Ehhez bérek, elkölthető jövedelmek kellenek. Az egyensúly megteremtéséhez és a munkahelyek megőrzéséhez szükséges a munkáltatói felelősség, a tulajdonosi és menedzseri hozzájárulás biztosítása és számonkérése is.
- ☞ mert ismét a közszolgálat dolgozóitól vonnak el jövedelmeket. **Nem lehet a végletekig kivéreztetni a közszolgálatot!** A közszolgálat szolgáltatási kapacitásának megőrzése, a közszolgálati munkavállalók keresetének jelenlegi szinten történő stabilizálása és a közszolgálati privatizáció és kiszervezések azonnali leállítására alapvető követelmény.
- ☞ mert szociálisan kilátástalan helyzetbe sodornak családokat, és nincsenek tekintettel a nyugdíjból élők valós élethelyzetére. Kizárólag körültekintő mérlegelést követően változzék a szociális juttatások köre, mértéke és ideje!

Ezt a petíciót a hat szakszervezeti konföderáció és tagszervezeteik fogadták el, amelyek az ország minden régióját és a gazdaság minden szegmensét képviselik.

Budapest 2009. április 18.

**Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége; Autonóm Szakszervezetek Szövetsége;
Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés; Liga Szakszervezetek;
Munkástanácsok Országos Szövetsége; Szakszervezetek Együttműködési Fóruma**

* * *

A petícióban a 2009. április 18-i szakszervezeti tüntetés résztvevői fogalmazták meg követeléseiket. A parlament előtti demonstrációt követően került sor a petíció átadására a kormány, illetve a parlamenti frakciók képviselőinek. Figyelemre méltó, hogy a parlamenti pártok közül csak az MSZP, a Fidesz és a KDNP delegált petícióátvevő képviselőket, az SZDSZ és az MDF nem.

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

1. Prémium és jutalom megbízott vezetőknek

A kinevezettől eltérően a megbízott vezető jutalmat és prémiumot is kaphat, de a jutalom csak a szakmai – közalkalmazotti beosztotti munkaköri – feladataival lehet kapcsolatos, a vezetői tevékenységéért csak prémiumban részesíthető. A prémiuma mértéke alacsonyabb: magasabb vezető esetén az éves illetményének 10%-a, vezető esetén 5%-a lehet legfeljebb. A mértékek kifejezik, hogy a vezetői teendőket a munkaköri feladatok mellett látja el a közalkalmazott. Ha jutalmat és prémiumot is kap, az együttes összeg nem haladhatja meg a tárgy-évi illetmény 30%-át. Megjegyezzük, ez a beosztott közalkalmazott által elérhető éves jutalom felső határa is, vélhetően nem a „hogyan kerüljük meg ezt a szabályt?” lesz a fő kérdés...

1.1. Tudnivalók a jutalomról

Miután a vezetők díjazására vonatkozó szabályok apropóján megemlítettük a jutalmat, érdemes néhány gondolat erejéig az e juttatással kapcsolatos legfontosabb kérdésekre kitérni. A munkáltató a közalkalmazottat jutalommal részesítheti. A humánpolitikai felfogás szerint a jutalomnak ténylegesen a közalkalmazott teljesítményének értékelését, valamint megfelelő szintű elismerését kell szolgálnia.

A jutalom – általános szabály szerint – a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozó külön juttatás, amelyet a közalkalmazott munkájának utólagos elismeréseként adhat. Ez lényegében azt jelenti, hogy a közalkalmazott még kiemelkedő munkavégzés esetén sem követelhet munkáltatójától jutalmazást. A jutalmazás elmaradása esetén pedig nem fordulhat jogorvoslatért bírósághoz [Mt. 199. § (4) bekezdés].

A bírói gyakorlat szerint a jutalom olyan anyagi juttatás, melynek megadása érdekében a munkáltató mérlegelési jogkörében dönt, így arra alanyi jogosultság nem szereshető. [LB Mfv. II. 10.496/1998; BH 1999/427.]. Ha a munkáltató egyetlen közalkalmazott kivételével prémiumkifizetés hiányában jutalomként kifizette a korábbi évek gyakorlata szerint prémium címén (közalkalmazottaknál ez a keresetkiegészítés) járó juttatás összegét, ezt – igazoló, lényeges indok hiányában – a jutalomban nem részesített egyetlen közalkalmazottnak is megfizetni köteles [LB Mfv. II. 10.188/1999.].

Ha az anyagi juttatás nem a törvényben előírt, kötelezően járó, hanem azt meghaladóan, a munkáltató külön döntésével megállapított juttatás, kifizetésének elveit a munkáltató jogosult megállapítani, és a döntése jogszabálysértés vagy a mérlegelési jogkör túllépése hiányában nem sérelmezhető [BH1997. 157.]. EBH2004.

1.2. Néhány tanulságos ítélet a prémiumról

A versenyszférában a prémiummal kapcsolatos perekben megszületett néhány ítélet tanulsággal szolgál a Kjt. hatálya alatti munkáltatóknak is. Nem célszerű a kinevezésben rendelkezni a prémiumról. Ha ugyanis a munkáltató a munkaszerződés megkötésekor – esetünkben például egy januári kinevezéskor – kötelezettséget vállalt prémium kifizetésére, elmulasztása a munkavállaló (azaz, a vezető közalkalmazott) igényét nem érinti, mert a munkáltató kötelezettségvállalása folytán jogosultságot szerez a prémiumra [BH2002. 158.].

Egy másik ítélet is alátámasztja, nem célszerű a prémiumról a kinevezésben rendelkezni. Ugyan a prémium elvileg a munkaszerződésben (kinevezésben) is megállapítható. Az így kikötött prémium kifizetését a munkáltató prémiumfeladat kifizetéséhez és teljesítéséhez kötheti. Ha azonban ezt utóbb elmulasztja, erre, mint kizáró okra nem hivatkozhat és az általa megígért juttatást megfizetni köteles [BH1997. 257.]. A munkáltató a közlést követően nem vonhatja vissza a már kifizetett és a munkavállalóval közölt olyan prémiumfeladatot, amelynek teljesítését a munkavállaló már megkezdte. **Munkavállalón természetesen itt és most vezető munkakört vagy beosztást betöltő közalkalmazottat kell érteni** [BH1996. 342.].

2. Szigorú kárfelelősség magasabb vezetőknek

A közalkalmazotti jogviszonyban álló magasabb vezető kárfelelőssége – függetlenül attól, hogy státusa önálló vezetői munkakör vagy beosztásra szóló megbízás – jelentős mértékben közelít az Mt. vezető állású munkavállalóéhoz. A szándékos károkozáson túlmenően a vezetői tevékenységének keretében gondatlanul okozott károkért

is teljes mértékben felel (pl. gondatlan gazdasági döntéssel vagy kárigény érvényesítésének elmulasztásával okozott kár) [Kjt. 81/A. § (1) bekezdés].

A magasabb vezető a nem vezetői tevékenysége keretében gondatlanul okozott kárért is az általános felelősségi szabályoknál szigorúbban felel, mivel ekkor felelősségének mértéke hat havi átlagkeresetéig terjedhet [Kjt. 81/A. § (2) bekezdés]. Ha a magasabb vezető a közalkalmazotti jogviszonyát jogellenesen szünteti meg – a Kjt. 35. § (1) bekezdésétől eltérően, a lemondási idő két hónapja helyett – hat havi átlagkeresetével felel [Kjt. 81/A. § (3) bekezdés]. A különös szabályok ugyanakkor nem vonatkoznak a kinevezett és a megbízott – nem magasabb – vezetőre.

A munkáltatót megillető kárigény – magasabb vezetői munkáltatói jogkörbe tartozó – érvényesítésének elmulasztása adott esetben a jogviszonyból eredő köteletség vétkes megszegését jelentheti. Akinek munkaköri feladata, hogy a kártérítési igényt a munkáltató javára érvényesítse, és ezt elmulasztja, kártérítési felelősséggel tartozik az így bekövetkezett kárért. Felelőssége azonban nem terjedhet túl annak a kártérítési felelősségén, aki tekintetében a mulasztást elkövette. Nem elegendő csupán megállapítani a munkaköri köteletség vétkes megszegését, azt is bizonyítani kell, hogy magasabb vezető közalkalmazott előre látta vagy láthatta volna a következményeket, és nem tett meg minden tőle elvárható a megelőzés érdekében.

3. Kereset-kiegészítés a közszolgálatban

Bár már a közszférában dolgozók többsége megkapta a kéthavi kereset-kiegészítést, figyelemmel a jogértelmezési kérdésekre, célszerű röviden foglalkoznunk ezen átmeneti, a 13. havi illetmény helyett 2009-re megállapított díjazási jogcímmel.

Az erre az esztendőre befagyasztott 13. havi fizetést részlegesen kompenzálja a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak részére ez évre megállapított kereset-kiegészítés. A rendszer a legfeljebb havi 180 000 Ft-ot keresőnek nyújt teljes „kárpótlást”. A kereset-kiegészítésről szóló 6/2009. (I. 20.) Korm. rendelet hatálya – többek között – a Kjt., a Ktv. és az Mt. Harmadik Része XII. fejezete (a közigazgatási szervek munkavállalói) szerinti jogviszonyban állókra terjed ki, a prémiumévek-programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény alapján foglalkoztatottak kivételével. Az elnevezés nem túl szerencsés, mert a kereset-kiegészítést a Kjt. 77. §-a már „lefoglalta”, e jogcímen a közalkalmazottnak a munkáltató meghatározott munkateljesítmény elérésért, illetve átmeneti többletfeladatok – ide nem értve az átirányítást – teljesítésének ösztönzéséért fizet: egyszer vagy meghatározott ideig, havi rendszerességgel.

A kereset-kiegészítésre az említett törvények hatálya alatt foglalkoztatottak a 2009. év hónapjaira járó illetmény kifizetésével egyidejűleg jogosultak. Tehát a kereset-kiegészítést a 13. havi illetményelöllegel azonos esedékességi időpontban kapják kézhez, ugyanakkor a jogosultsági feltételek szigorúbbnak látszanak.

3.1. Mennyivel egészítenek ki?

A havi kereset-kiegészítés összege a tárgyhónapot követő bérfizetési napon kifizetendő bruttó illetmény 1/12 része, de legfeljebb 15 000 forint. Így akinek az illetménye nem éri el a havi 180 000 Ft-ot, arányosan 15 000 Ft-nál kevesebb kiegészítésre jogosult. Amennyiben a foglalkoztatott a tárgyhónapban a beosztása szerinti nem mindegyik munkanapra volt jogosult illetményre (pl. keresőképtelen betegsége, bármilyen jogcímen biztosított fizetés nélküli szabadsága miatt), akkor a havi kereset-kiegészítés felső határát a díjazott munkanapok és a tárgyhónap munkanapjainak arányában kell figyelembe venni. Így ha például az adott hónapban 22 munkanap van, és ebből 11-en a foglalkoztatott betegsége miatt nem dolgozott, részére a havi kiegészítés 11/22-e, azaz éppen fele jár.

A kereset-kiegészítés vonatkozásában illetményként kell figyelembe venni:

- közalkalmazottnak a beosztotti és a megbízott vezetői illetményt [Kjt. 66. §], az önálló vezetői munkakört betöltők illetményét [Kjt. 66/A. §] és a felsőoktatás oktató-kutató munkaköreiben dolgozók illetményét [Kjt. 79/E. §] – beleértve a garantált

illetmény feletti, a munkáltató döntése alapján megállapított illetményrészt is,

- a köztisztviselőknél az alapilletmény és az illetmény-kiegészítés [Ktv. 42. §-ának (2) bekezdése] összegét, beleértve a plusz 30 – mínusz 20%-os illetményeltérítést is [Ktv. 43. § (4) bekezdése], valamint

- a közigazgatási munkavállalóknál [Mt. Harmadik Része XII. fejezete] a személyi alpbért.

3.2. Mikor jogszerű a jogviszony szünetelésének időtartama?

A havi kereset-kiegészítés a foglalkoztatottat – a betegszabadság és az egészségügyi szabadság kivételével – azon időszakokra is megilleti, amelyekre távolléti díjban részesül (pl. rendes szabadság). Ez esetben illetményen a távolléti díjat – a Kjt., illetve az Mt. hatálya alá tartozó foglalkoztatott esetében a távolléti díj illetmény-, illetve személyialpbér-részt – kell érteni. Ettől eltérően a foglalkoztatott a felmentési, felmondási időn belül a munkavégzés alóli mentesítés időtartamára – melyre átlagkereset jár – nem jogosult havi kereset-kiegészítésre.

Megállapíthatjuk, hogy a jogosultsági feltételek a jogviszony szünetelése tekintetében szigorúbbak a 13. havi illetményénél, hiszen utóbbi esetében, ha a munkából távol töltött idő együttes időtartama a hat hónapot nem haladta meg, a keresőképtelenséget okozó betegség, a 30 napot meg nem haladó fizetés nélküli szabadság tartamát és minden olyan munkában nem töltött időt, amely alatt a közalkalmazott átlagkereset fizetésben részesült, figyelembe kell venni. A kereset-kiegészítésnél a felsorolt tartamok nem jogszerű idők. Szemben a 2007/2008-ban előlegként kifizetett 13. havi illetménnyel, az említett jogosultsági feltételek oka fogyottá tették a tárgyévét követő elszámolás szabályozását, hiszen sem indokolatlan többletet, sem a kelletténél alacsonyabb összeget nem lehet kifizetni.

3.3. Könyvelési vonatkozások

A havi kereset-kiegészítés a szja-előleg megállapításánál nem minősül rendszeres jövedelemnek, és a költségvetési rend szerint egyéb munkavégzéshez kapcsolódó juttatásként kell elszámolni. A kifizetés a statisztikai elszámolásokban munkaviszonyból származó nem rendszeres kereseti elemként a kereset részét képezi.

Mi mennyi 2009-ben?

Kötelező legkisebb munkabér (minimálbér), 321/2008. (XII. 29.) Korm. rendelet		
Havibér esetén	71 500 Ft	
Hetibér esetén	16 500 Ft	
Napibér esetén	3 290 Ft	
Órabér esetén	411 Ft	
Garantált bérminimum (legalább középfokú iskolai végzettséget, szakképzettséget igénylő munkakör), 321/2008. (XII. 29.) Korm. rendelet		
	2009. 01. 01-től	2009. 07. 01-től
Havibér esetén	87 000 Ft	87 500 Ft
Hetibér esetén	20 000 Ft	20 100 Ft
Napibér esetén	4 000 Ft	4 030 Ft
Órabér esetén	500 Ft	503 Ft
Havi nyugdíjminimumok, 168/1997. (X. 06.) Korm. rendelet 62. §, 353/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet 7. §		
Öregségi nyugdíj:	28 500 Ft	
Rokkantsági nyugdíj		
• III. csoport:	28 500 Ft	
• II. csoport:	29 800 Ft	
• I. csoport:	30 850 Ft	
Baleseti rokkantsági nyugdíj		
• III. csoport:	28 600 Ft	
• II. csoport:	30 000 Ft	
• I. csoport:	31 000 Ft	
Árvaellátás:	24 250 Ft	
Saját jogú nyugellátás és özvegyi nyugdíj, baleseti özvegyi nyugdíj együtt folyósítási összeghatára:	66 980 Ft	
Nyugdíjszerű szociális ellátások, 242/2008. (X. 1.) Korm. rendelet, 2007. évi LXXXIV. tv. 4. §		
Rokkantsági járadék:	33 330 Ft	
Rendszeres szociális járadék:	27 000 Ft	
Egészségkárosodási járadék (max.):	85 500 Ft	
Vakok személyi járadéka:	15 360 Ft	
A házastársi pótlék együttes összege:	20 190 Ft	
A házastárs után járó jövedelempótlék:	14 010 Ft	
Rehabilitációs járadék (a III. rokkantsági csoport szerint járó nyugdíj 120%-a):	34 200 Ft	
Gyermekgondozási díj, 1997. évi LXXXIII. törvény 42/D. § (1) bekezdés		
Legmagasabb összege legfeljebb a minimálbér kétszeresének a 70%-a:	100 100 Ft	
Gyermekgondozási segély, 1998. évi LXXXIV. törvény 28. § (2) bekezdés		
Havi összege azonos az öregségi nyugdíjminimummal:	28 500 Ft	
Töredékhónap esetén 1 naptári napra a havi összeg 30-ad része jár:	950 Ft/nap	
Ikrek esetén az öregségi nyugdíjminimum 200%-a:	85 000 Ft	
Gyermeknevelési támogatás, 1998. évi LXXXIV. törvény 26. § (1) bekezdés		
Havi összege azonos az öregségi nyugdíjminimummal:	28 500 Ft	
Töredékhónap esetén 1 naptári napra a havi összeg 30-ad része jár:	950 Ft/nap	
Anyasági támogatás, 1998. évi LXXXIV. törvény 31. §		
Gyermekenkénti összege azonos a születéskor irányadó öregségi nyugdíjminimum 225%-ával:	64 125 Ft	
Ikrek esetén 300%-ával:	85 500 Ft	

Családi pótlék, 1998. évi LXXXIV. törvény 11. §		
	2008. 01. 01-től	2009. 09. 01-től
Egy gyermekes család:	12 200 Ft	12 700 Ft
Egy gyermeket nevelő egyedülálló:	13 700 Ft	14 300 Ft
Két gyermekes család, gyermekenként:	13 300 Ft	13 900 Ft
Két gyermeket nevelő egyedülálló, gyermekenként:	14 800 Ft	15 500 Ft
Három vagy több gyermekes család, gyermekenként:	16 000 Ft	16 700 Ft
Három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló, gyermekenként:	17 000 Ft	17 800 Ft
Beteg, fogyatékos gyermeket nevelő család, gyermekenként:	23 300 Ft	24 300 Ft
Beteg, fogyatékos gyermeket egyedül nevelő, gyermekenként:	25 900 Ft	27 100 Ft
Nagykorú beteg, fogyatékos személy után:	20 300 Ft	21 200 Ft
Intézményben (...) elhelyezett gyermek után:	14 800 Ft	15 500 Ft
Nevelőszülői díj, 2008. évi CII. törvény 57. § (1) bekezdés		
Legalacsonyabb összege, gyermekenként, fiatal felnőttként:	15 000 Ft	
Hivatásos nevelőszülői díj, 2008. évi CII. törvény 57. § (2) bekezdés		
Legalacsonyabb összege:	135 000 Ft	
A köztisztviselők illetményalapja, 1992. évi XXIII. törvény 43. § (1) bekezdés, 2008. évi CII. törvény 54. §		
Illetményalap:	38 650 Ft	
A közalkalmazottak pótlékalapja és illetményalapja, 1992. évi XXXIII. törvény 69. §, 66/A. § 2008. évi CII. törvény 55. § (1) bekezdés b-c) pont		
A pótlék kiszámításának alapja:	20 000 Ft	
A kinevezett vezető illetményalapja:	120 000 Ft	
A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak havi kereset-kiegészítése, 6/2009. (I. 20.) Korm. rendelet		
A tárgyhónapot követő bérfizetési napon kifizetendő bruttó illetmény 1/12-ed része, de legfeljebb	15 000 Ft	
Egyes intézményekben irányadó vásárlási hozzájárulás, 2008. évi CII. törvény 55. § (3) bekezdés, 58. § (2) bekezdés		
A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és közművelődésről szóló törvény hatálya alá tartozó intézményekben teljes munkaidőben, szakmai munkakörben foglalkoztatott munkavállaló:	10 000 Ft/év	
Teljes munkaidőben, pedagógus szakmai munkakörben foglalkoztatott munkavállaló szakkönyvvásárlása:	14 000 Ft/év	
Adómentes természetbeni juttatások, 1995. évi CXVII. törvény 1. számú melléklet 8. pont		
Üdülési csekk:	71 500 Ft/év	
Meleg étkezés:	12 000 Ft/hó	
Hideg étkezés (utalvány):	6 000 Ft/hó	
A nyugdíjazáskor természetben adott egyszeri ajándék értékéből:	15 000 Ft	
Ajándékutalvány a minimálbér 10%-áig terjedő mértékben, évi 3 alkalommal (3x 7 150):	21 450 Ft	
Adómentes iskolakezdési támogatás:	21 450 Ft	
A munkavállalónak ingyenesen juttatott helyi utazási bérlet		
Belföldi hivatalos kiküldetést teljesítő személyek élelmezési költségtérítése, 278/2005. (XII. 20.) Korm. rendelet		
Napidíj: (szálloda igénybevétele esetén, ha a költsége a kötelező reggelit tartalmazza a napidíjat 20%-kal csökkenteni kell)	500 Ft/nap	
Külföldi kiküldetéshez kapcsolódó elismert költség, 168/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet		
Igazolás nélkül elszámolható, elismert költség, ha a külszolgálat tartama egybefüggően nem éri el a 90 napot:	napi 15 eurónak megfelelő forint	
Ha egybefüggően több mint 90 nap: <ul style="list-style-type: none"> • az első 90 napra: • a 91. naptól: 	napi 15 eurónak megfelelő forint, napi 15 + személyenként 3 eurónak megfelelő forint	
Az álláskeresői járadék alsó, felső határa, 1991. évi IV. törvény 26. § (8) bekezdés		
Alsó határa a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér 60%-a:	42 900 Ft	
Felső határa a fentiek szerinti összeg kétszerese:	85 800 Ft	
A vállalkozói járadék alsó, felső határa, 1991. évi IV. törvény 45. §		
Alsó határa az öregségi nyugdíjminimum 90%-a:	25 650 Ft	
Felső határa a fenti összeg kétszerese:	51 300 Ft	
A keresetpótló juttatás alsó, felső határa, 1991. évi IV. törvény 14. § (6) bekezdés		
Alsó határa a megállapításkor hatályos minimálbér 60%-a:	42 900 Ft	
Felső határa a megállapításkor hatályos minimálbér:	71 500 Ft	
Álláskeresői segély, 1991. évi IV. törvény 30. § (3) bekezdés		
A kérelem benyújtásakor hatályos minimálbér 40%-a: (de ha az átlagkereset ennél alacsonyabb, ez az összeg)	28 500 Ft	
Rendszeres szociális segély, 1993. évi III. törvény 37/C. § (2) bekezdés		
Havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de legfeljebb a minimálbér (71 500 Ft) személyi jövedelemadóval, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összege		
Rendelkezésre-állási támogatás, 1993. évi III. törvény 37/C. § (3) bekezdés		
Havi összege megegyezik az öregségi nyugdíjminimummal:	28 500 Ft	

A bér garancia-támogatás maximuma, 1994. évi LXVI. törvény 7. §		
A támogatás összege jogosultanként legfeljebb a tárgyévét megelőző második év nemzetgazdasági havi bruttó átlagkeresetének ötszöröse:		925 000 Ft
Akikre vonatkozóan az addigi igénybevett támogatási összeg kimerítette az ötszörös mértéket, jogosultanként legfeljebb a tárgyévét megelőző átlagkereset kétszöröse:		370 000 Ft
Alkalmi munkavállalói könyvvel történő munkavégzés, 1997. évi LXXXIV. törvény melléklete		
Kifizetett munkadíj (Ft/nap)	A közteherjegy értéke (Ft/nap)	Az ellátási alap (Ft/nap)
1 800 – 2 399	400	2 700
2 400 – 2 999	700	3 600
3 000 – 3 599	900	4 500
3 600 – 4 600	1 100	5 400
Társadalombiztosítási járulékok, 1997. évi LXXX. törvény 19. §		
Foglalkoztatói:		29%
ebből	• nyugdíjbiztosítási járulék:	24%
	• egészségbiztosítási járulék:	5%
Biztosított:		15,5%
ebből	• nyugdíjjárulék:	9,5%
	• egészségbiztosítási járulék:	6%
A nyugdíjjárulék felső határa		
• egy naptári napra:		20 400 Ft/nap
• éves összege:		7 446 000 Ft/év
A tételes egészségügyi hozzájárulás összege, 1998. évi LXVI. törvény 9. § (1) bekezdés		
Havi:		1 950 Ft
Napi:		65 Ft
Munkaadói és munkavállalói járulék, 1991. évi IV. törvény 40-41. §		
Munkaadói:		(a társadalombiztosítási járulékalap) 3%-a
Munkavállalói:		(az egészségbiztosítási járulékalap) 1,5%-a
Szakképzési hozzájárulás, 2003. évi LXXXVI. törvény 3. § (3) bekezdés		
		(a társadalombiztosítási járulékalap) 1,5%-a
Rehabilitációs hozzájárulás, 1991. évi IV. törvény 41/A. § (5)-(6) bekezdés, Munkaügyi Közlöny 2008/9. szám „Közlemény a rehabilitációs hozzájárulás 2009. évi mértékéről”		
A tárgyévét megelőző második év – KSH által közzétett – nemzetgazdasági éves bruttó átlagkeresetének 8%-a:		177 600 Ft
Vállalkozói járulék, 1991. évi IV. törvény 46/B. § (1) bekezdés		
Az egyéni és társas vállalkozó egészségbiztosítási járulékalapját képező jövedelme, de legalább a minimálbér 4%-a. Nem vonatkozik arra a személyre, aki öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül, vagy arra jogosulttá vált.		

A Munkaügyi Értesítő 2009. márciusi száma alapján összeállította:
Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária vezető jogtanácsos, ILO-közvetítő és –döntőbíró

A munkavédelem erősítése az oktatásban

A munkavédelem fontosságára többször hívtam már fel olvasóink figyelmét. A témát azonban nemcsak mi tartjuk annyira fontosnak, hanem az Oktatási Hivatal is, amely az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőséggel együttműködési megállapodást kötött. Ennek célja a felek hatáskörébe tartozó feladatok ellátásának kölcsönös segítése. A megállapodás alábbi pontjait tartjuk figyelemre méltónak:

„III. Végrehajtói együttműködés

5. A felek megállapodnak, hogy a jogszabályi kereteken belül segítséget nyújtanak a másik félnek a jogsértő esetek hatékonyabb felderítése, megelőzése, illetve a bejelentések eredményesebb kivizsgálása érdekében.

6. A felek kölcsönösen megállapodnak abban, hogy szükség esetén szakmai konzultációt folytatnak, mely során tájékoztatják egymást azon eljárási módokról, melyek a másik fél eljárását elősegíthetik.

7. Abban az esetben, amennyiben a felek saját eljárásuk során olyan adat birtokába kerülnek, mely a másik fél eljárását alapozhatja meg, abban az esetben a jogszabályi rendelkezések szerint továbbítható információt az adat- és titokvédelmi rendelkezések betartása mellett továbbítják, különös tekintettel a jogsértő, a munka biztonságát veszélyeztető foglalkoztatásra.

8. Az OMMF vállalja, hogy előzetes egyeztetés alapján, az iskolai és munkahelyi biztonságról és egészségvédelemről (munkavédelemről) szóló oktatások érdekében, a munkavédelmi Tanácsadó Szolgálatán keresztül, szakemberei bevonásával konkrét segítséget nyújt a helyes gyakorlat terjesztésében.

9. Az OH vállalja, hogy a hatáskörébe tartozó intézmények jogszerező működése érdekében – ezen intézmények tekintetében – lehetőséget biztosít az OMMF 8. pontban meghatározott feladatai teljesítéséhez.

10. A felek megállapodnak abban, hogy minden évben legalább egyszer kölcsönösen tájékoztatják egymást az elmúlt év azon tapasztalatairól, melyek a jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően nyilvánosságra hozhatók.”

A kiemelt szereppel bíró munkavédelmi jogszabályok a következők:

- 1) a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény;
- 2) a végrehajtásáról rendelkező 5/1993. (XII.26.) MüM rendelet;
- 3) a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény;
- 4) a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről a 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet.

Dr. Dudás Lilian jogtanácsos/kiképzett mediátor